

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA ZIELONKA NA LATA 2023-
2029**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA MIASTA	11
Informacje ogólne	11
Struktura demograficzna mieszkańców	12
Infrastruktura społeczno-techniczna	15
Oświata	15
Opieka Zdrowotna	18
Bezpieczeństwo	23
Kultura i sport	28
Turystyka i rekreacja	33
Organizacje pozarządowe	36
Rynek pracy	40
Gospodarka	42
Infrastruktura mieszkaniowa	44
Ochrona środowiska	45
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA	
ZIELONKA	47
Problemy w obszarze pomocy społecznej	50
Bezrobocie	54
Bezdomność	56
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	57
Alkoholizm	57
Narkomania	64
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	66
Ubóstwo	76
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	78
Przemoc domowa	81
Problemy w środowisku szkolnym	91
Używanie substancji psychoaktywnych	91

Przemoc rówieśnicza	97
Cyberprzemoc.....	99
PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	101
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	104
WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA	114
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	115
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	135
ANALIZA RYZYKA	136
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	139
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	141
ZMIANY W STRATEGII.....	142
PROGRAMY I PROJEKTY	142
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	143
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	144
SPIS TABEL	145
SPIS RYSUNKÓW	146
SPIS WYKRESÓW.....	146
BIBLIOGRAFIA.....	148
Spis publikacji.....	148
Źródła internetowe.....	149

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Ponadto, Strategia opracowana przez gminę ma określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa o finansach publicznych,

- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o zdrowiu publicznym,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o systemie oświaty,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Miasta Zielonka. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta Zielonka przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych w siedmiu grupach badawczych, przeprowadzonych w okresie od stycznia do lutego 2023 roku. W badaniach ankietowych wzięło udział 172 mieszkańców z terenu Zielonki, 307 rodziców uczniów, 101 nauczycieli oraz 10 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. Ponadto w badaniu wzięło udział łącznie 168 uczniów szkół podstawowych, w tym: 77 uczniów klas piątych i szóstych oraz 91 uczniów klas siódmych i ósmych oraz 282 uczniów szkół ponadpodstawowych.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta Zielonka wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie miasta. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Miasta Zielonka na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych kierunków działań.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, zakładane rezultaty, analizę ryzyka, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development).

Krajowe:

- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Wojewódzkie:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030.

Lokalne:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025,

- Strategia Rozwoju Miasta Zielonka na lata 2022-2030.

Zapisane w niniejszej Strategii cele są zgodne z zapisami wskazanymi w celach lub obszarach priorytetowych tych dokumentów.

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

DOKUMENTY ŚWIATOWE I EUROPEJSKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy/wymiar
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy i społeczny (cele od 1 do 4, 8, 16)
DOKUMENTY KRAJOWE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel główny - poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej	Cel szczegółowy 1 - Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań w zakresie rozwoju lokalnego
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	Cel główny - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	<p>Cel główny - wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce,</p> <p>Cel 2 - Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,</p> <p>Cel 3 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,</p> <p>Cel 4 - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2.1 - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025	Cel strategiczny - Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+	Cel główny – Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu środowiska
Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030	Cel główny – wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, zwiększanie spójności społecznej przez inwestycje społeczne

DOKUMENTY LOKALNE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025	Obszar – ZATRUDNIENIE, Obszar - FUNKCJONOWANIE RODZIN, Obszar - ZDROWIE.
Strategia Rozwoju Miasta Zielonka na lata 2022-2030	<p>Domena II – Zielonka – miasto zielone i zdrowe:</p> <p>Cel strategiczny 3 - Poprawa zdrowia wśród mieszkańców Zielonki,</p> <p>Domena III – Zielonka – miasto zintegrowane, aktywne z wysokiej jakości usługami publicznymi oraz bogatą ofertą czasu wolnego:</p> <p>Cel strategiczny 1 - Rewitalizacja przestrzeni publicznych w Zielonce – miejsc spotkań, usług i rekreacji,</p> <p>Cel strategiczny 2 - Kreowanie aktywnej i zintegrowanej, odpowiedzialnej za rozwój lokalny wspólnoty mieszkańców,</p> <p>Cel strategiczny 3 - Wysokiej jakości usługi publiczne w Zielonce.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów dokumentów strategicznych i programowych

CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Informacje ogólne

Miasto Zielonka (gmina miejska od 1960 roku) położone jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie wołomińskim, w odległości ok. 11 km od Warszawy. Jest jedną z 12 gmin powiatu wołomińskiego, graniczy z gminami: Dębe Wielkie, Halinów, Kobyłka, Marki, Poświętne, Stanisławów, Sulejówkę, Wołomin, Ząbki oraz z miastem stołecznym Warszawa.

Geograficznie Zielonka położona jest w środkowej części Polski, na środkowym Mazowszu – Nizinie Mazowieckiej, przy wschodniej części Równiny Praskiej.

Obszar Miasta Zielonka charakteryzuje się wyraźnym podziałem pod względem zagospodarowania przestrzennego – tylko zachodnia część obszaru gminy jest zurbanizowana.

Całkowita powierzchnia Miasta Zielonka wynosi 7921 ha. Jedynie 17,5% jej powierzchni stanowią tereny zurbanizowane w stosunku do powierzchni całej gminy, pozostała część to obszary niezurbanizowane, w większości pokryte lasami.

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta Zielonka w powiecie wołomińskim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2021 r. Miasto Zielonka liczyło 18 179 mieszkańców; z czego 52,45% stanowią kobiety (9 534), a 47,55% mężczyźni (8 645). Współczynnik feminizacji dla Miasta Zielonka wynosi 110 (na 100 mężczyzn przypada 110 kobiet). Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 3,66%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na 2021 rok

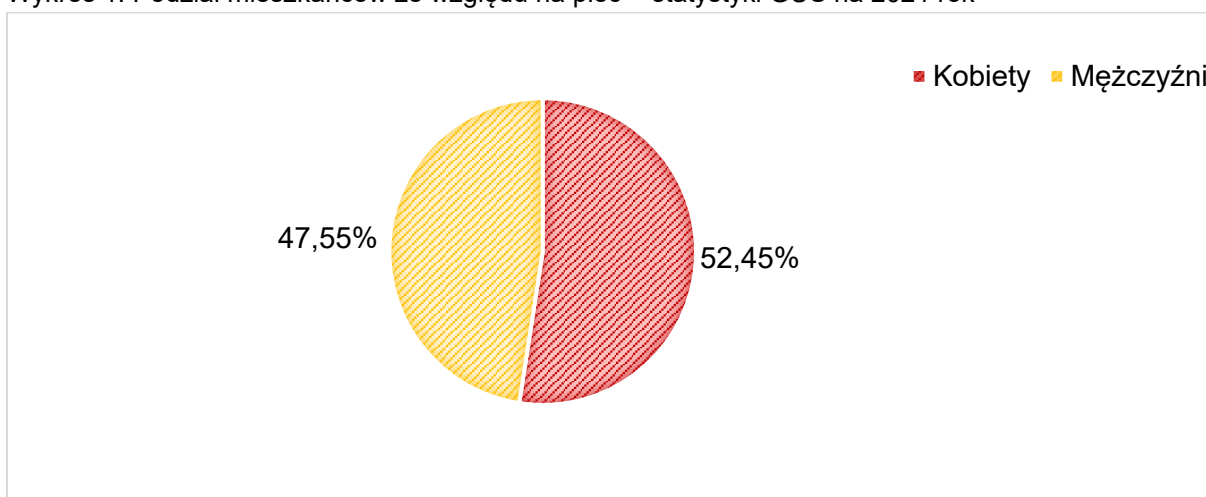

Tabela 2. Liczba mieszkańców Miasta Zielonka w latach 2017-2021

Liczba mieszkańców	
ogółem; w tym:	
rok 2017	17 539 osób
rok 2018	17 589 osób
rok 2019	17 560 osób
rok 2020	18 204 osoby
rok 2021	18 179 osób
kobiety	
rok 2017	9 242 kobiety
rok 2018	9 276 kobiet
rok 2019	9 266 kobiet
rok 2020	9 550 kobiet
rok 2021	9 534 kobiety

mężczyźni	
rok 2017	8 297 mężczyzn
rok 2018	8 313 mężczyzn
rok 2019	8 294 mężczyzn
rok 2020	8 654 mężczyzn
rok 2021	8 645 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W 2021 roku w Zielonce zarejestrowano 302 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 244 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi 58. W tym samym roku 8 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 8.

Na terenie Miasta Zielonka nie jest zauważalny trend suburbanizacji, tak charakterystyczny dla większości podwarszawskich gmin. Saldo migracji w Zielonce utrzymuje się na dodatnim, ale niewysokim poziomie.

Zielonka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -90 w 2021 roku. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,16 na 1000 mieszkańców Zielonki. W 2021 roku urodziło się 180 dzieci, w tym 48,3% dziewczynek i 51,7% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,06 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W tym samym czasie doszło do 270 zgonów, co odpowiada 14,86 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2017-2021 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny.

Przyrost naturalny ogółem:

- rok 2017: -40,
- rok 2018: -20,
- rok 2019: -27,

- rok 2020: -67,
- rok 2021: -90.

Urodzenia żywe ogółem:

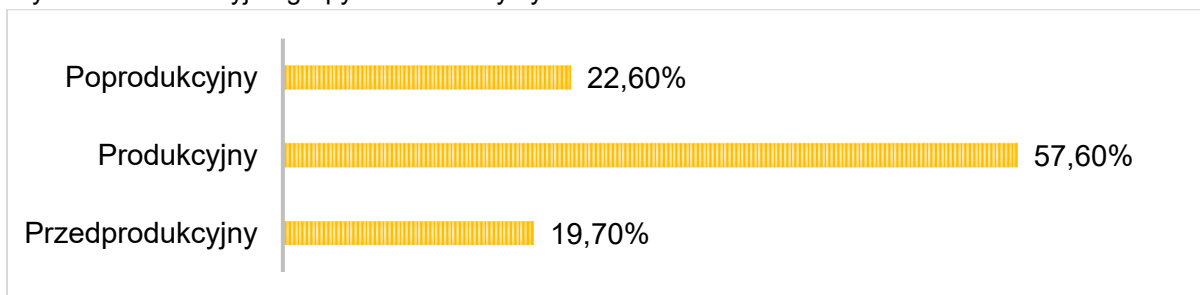
- rok 2017: 178 osób,
- rok 2018: 183 osoby,
- rok 2019: 204 osoby,
- rok 2020: 153 osoby,
- rok 2021: 180 osób.

Zgony ogółem:

- rok 2017: 218 osób,
- rok 2018: 203 osoby,
- rok 2019: 231 osób,
- rok 2020: 220 osób,
- rok 2021: 270 osób.

Dane statystyczne na koniec roku 2021 wskazują, że 57,60% mieszkańców z terenu Zielonki jest w wieku produkcyjnym, 19,70% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 22,60% w wieku poprodukcyjnym.¹

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2021 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹ Bank Danych Lokalnych - dane dla Miasta Zielonka

Infrastruktura społeczno-techniczna

Oświata

System oświaty w Zielonce obejmuje placówki publiczne, niepubliczne oraz publiczne prowadzone przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do sektora finansów publicznych.

W Mieście Zielonka od 2017 r. działa jeden publiczny żłobek, dodatkowo funkcjonują tu 3 placówki niepubliczne zapewniające opiekę nad dziećmi do lat 3:

- Miejski Żłobek, ul. Staszica 16,
- Niepubliczny żłobek „Zaczarowana Wyspa”,
- Niepubliczny żłobek „Abecadło”,
- Niepubliczny żłobek „Pod Dębami”.

Pomimo wydawałoby się sporej dostępności do placówek niepublicznych zainteresowanie miejscem w publicznym żłobku z roku na rok jest coraz wyższe. Od czasu jego powstania, tj. od 2017 r. liczba dzieci chętnych oczekujących na miejsce w żłobku systematycznie wzrasta, co może się wiązać ze wzrostem liczby urodzeń w ostatnich latach.

W 2021 roku do miejskiego żłobka uczęszczało 20 dzieci, natomiast do niepublicznych placówek uczęszczało łącznie 45 dzieci.

W Mieście Zielonka działają 3 publiczne oraz 3 niepubliczne przedszkola, jak również jeden punkt przedszkolny:

- Miejskie Przedszkole Nr 3, ul. Prosta 24,
- Miejskie Przedszkole Nr 4, ul. Staszica 16,
- Miejskie Przedszkole Nr 5, ul. Wyszyńskiego 7,
- Niepubliczne Przedszkole „Pod Dębami”, ul. Mickiewicza 27,
- Niepubliczne Przedszkole „ABECADŁO”, ul. Armii Krajowej 37,
- Niepubliczne Przedszkole „Malowany domek”, ul. Mazurska 11a,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Zaczarowana Wyspa”, ul. Ks. Skorupki.

Według wskaźników ilość miejsc w przedszkolach jest wystarczająca do potrzeb mieszkańców (liczba dzieci przypadająca na 1 miejsce w przedszkolu na poziomie niższym niż 1). Pomimo dość wysokiej dostępności do tego typu placówek liczba dzieci oczekujących na miejsce w przedszkolu publicznym utrzymuje się na dość wysokim poziomie.

W 2021 roku do publicznych przedszkoli uczęszczało 342 dzieci, natomiast do niepublicznych 198 dzieci².

Na terenie Miasta Zielonka funkcjonuje 5 szkół podstawowych, w tym 4 prowadzone są przez władze samorządu terytorialnego:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Bolesława Prusa, ul. Staszica 56,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Mikołaja Kopernika, ul. Powstańców 3,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Janusza Korczaka, ul. Wilsona 34/3,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, ul. Łukasińskiego 1/3,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Przysiań Montessori, ul. Krzywa 10.

W 2021 roku 2034 uczennic i uczniów uczęszczało do 5 szkół podstawowych w Zielonce w 2021 roku, to o 5 więcej niż rok wcześniej.

Szkoły podstawowe w Zielonce posiadają ciekawą ofertę zajęć dodatkowych, w tym zajęcia rozwijające kreatywność, poprawiające koncentrację, czy też zajęcia służące utrzymaniu zdrowia psychicznego dzieci.

Na terenie Miasta Zielonka funkcjonuje również szkoła ponadpodstawowa prowadzona przez Powiat Wołomiński: Zespół Szkół im. Prezydenta Ignacego

² Raport o stanie Miasta Zielonka za 2021 rok

Mościckiego w Zielonce. W jego skład wchodzi: Technikum i Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi.

Ponadto na terenie gminy działają także: Centrum Kształcenia Edukator Zielonka, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych oraz Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna - jednostka prowadzona przez Starostwo Powiatowe w Wołominie.

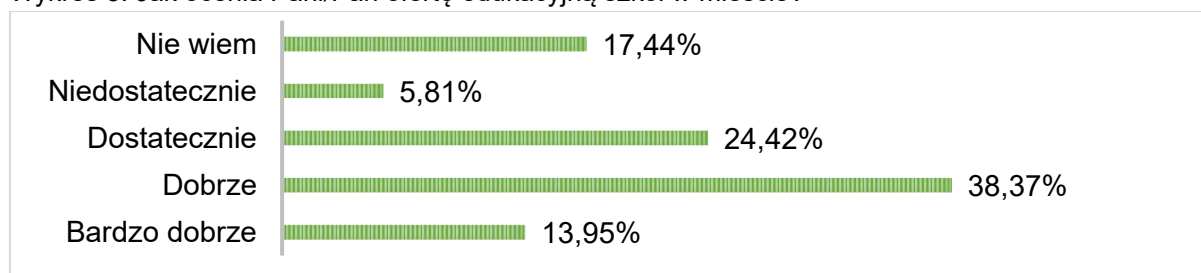
W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 172 dorosłych mieszkańców z terenu Miasta Zielonka, w tym: 138 kobiet oraz 34 mężczyzn.

Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców, 20,93% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 52,33% stwierdziło, że oferta w tym zakresie jest niewystarczająca. Pozostałe 26,74% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 54,65% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 23,26% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 22,09% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 38,37% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół. Z kolei, 24,42% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 13,95% stwierdziło, iż jest ona bardzo dobra. Następnie 5,81% oceniło ją na poziomie niedostatecznym, a pozostałe 17,44% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w mieście?

Opieka Zdrowotna

Na terenie Zielonki w 2021 r. funkcjonowało 6 podmiotów realizujących świadczenia opieki zdrowotnej, w tym: 1 podmiot publiczny - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Zdrowia utworzony przez gminę Zielonka oraz 5 podmiotów niepublicznych, które zapewniają dostępność lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) oraz szeregu lekarzy specjalistów, m.in. endokrynologa, ortopedy, czy urologa.

Tabela 3. Zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych w Zielonce

Zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych w Zielonce:	Liczba podmiotów
POZ (Podstawowa Opieka Zdrowotna), w tym 1 podmiot udzielający świadczeń z zakresu nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej	3 podmioty
AOS (ambulatoryjna opieka specjalistyczna)	2 podmioty
Leczenie stomatologiczne	2 podmioty
Rehabilitacja lecznicza	2 podmioty
Leczenie szpitalne (chirurgia ogólna – hospitalizacja planowa, otolaryngologia – hospitalizacja planowa)	1 podmiot
Zaopatrzenie w wyroby medyczne	2 podmioty

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce w 2021 roku oferował szeroki zakres usług zdrowotnych, w tym diagnostycznych.

W ramach POZ realizowane były świadczenia zdrowotne przez:

- lekarzy internistów i pediatrów – w placówce oraz w formie wizyt domowych,
- pielęgniarki – w placówce oraz w formie wizyt domowych i teleporad. Pielęgniarki realizowały również świadczenia w 4 gabinetach szkolnych zlokalizowanych w szkołach podstawowych na terenie miasta (m.in. badania bilansowe, przesiewowe, szczepienia),
- położne – w placówce oraz w formie wizyt domowych.

W palcówce zatrudnionych było 67 lekarzy, w tym 5 ze stopniem doktora nauk medycznych. Ponadto, w Ośrodku w 2021 roku funkcjonowało 21 poradni specjalistycznych. Zadeklarowanych pacjentów Ośrodka w ramach świadczeń POZ na koniec 2021 roku było 14 427. Ponadto, w 2021 roku w Ośrodku Zdrowia wykonano 51 515 badań laboratoryjnych³.

Na terenie Zielonki funkcjonuje sześć ogólnodostępnych aptek, w których zatrudnionych jest 15 mgr farmacji. Na jedną aptekę przypada 3 030 osób, a co za tym idzie mieszkańcy mają zapewniony dostęp do leków na terenie miasta. W 2021 roku udzielono 101 437 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Leczenie stomatologiczne odbywa się:

- w poradni stomatologicznej zlokalizowanej w siedzibie SP ZOZ MOZ,
- w 4 gabinetach stomatologicznych dostępnych w 4 publicznych szkołach podstawowych w Zielonce (świadczenia dla osób do 18 roku życia).

Programy i projekty realizowane przez Ośrodek z dofinansowaniem zewnętrznym:

- Dostępność Plus - celem programu jest usprawnienie obsługi osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych,
- „Uruchomienie e-usług w SPZOZ-MOZ w Zielonce” - projekt polega na rozwijaniu nowoczesnych i bezpiecznych technologii informatycznych w ochronie zdrowia, które w znacznym stopniu wpływają na poprawę jakości świadczonych usług medycznych, komunikacji z pacjentem oraz usprawnienie obsługi i leczenia,
- Szkoła Diabetologiczna - jest to miejsce, w którym osoby chore na cukrzycę mogą nauczyć się funkcjonowania w codziennym życiu.

³ Raport o stanie Miasta Zielonka za 2021 rok

Z przedstawionych danych przez Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ oraz pod opieką pielęgniarek.

Liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ:

- rok 2019: 14 531 osób,
- rok 2020: 14 328 osób,
- rok 2021: 14 427 osób.

Liczba osób przebywających pod opieką pielęgniarek:

- rok 2019: 14 531 osób,
- rok 2020: 14 328 osób,
- rok 2021: 14 427 osób.

Tabela 4. Liczba programów profilaktycznych w latach 2019-2021

Program profilaktyczne	2019	2020	2021
Szczepienia przeciwko grypie mieszkańców powyżej 65 roku życia	318 osób	223 osoby	70 osób
Szkoła edukacji diabetologicznej	204 osób (23 spotkania)	163 osób (19 spotkań)	255 osób (24 spotkania)

Tabela 5. Podstawowa opieka zdrowotna – liczba świadczeń w latach 2019-2021

Podstawowa opieka zdrowotna	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Udzielonych porad – lekarze POZ	43 904	40 392	42 628
Badania laboratoryjne	34 685	24 833	38 709
Diagnostyka EKG	1 200	704	1 200
Diagnostyka USG	800	597	900
Diagnostyka z zakresu RTG	3 118	1 445	2 105

Tabela 6. Przychodnie specjalistyczne – liczba świadczeń w latach 2019-2021

Przychodnie specjalistyczne	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Udzielonych porad – lekarze specjaliści	43 126	40 975	44 187
Badania laboratoryjne	52 009	46 582	51 515
Diagnostyka EEG	738	458	496
Diagnostyka USG	5 370	4 130	5 458
Diagnostyka z zakresu RTG	2 148	1 871	2 316

Tabela 7. Rehabilitacja – liczba świadczeń w latach 2019-2021

Rehabilitacja	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Udzielonych porad – lekarz	1 549	1 026	1 284
Zabiegi fizjoterapeutyczne	50 547	37 649	51 649
Osobodni w ośrodku rehabilitacji dziennej	4 981	3 694	3 946

Tabela 8. Usługi stomatologiczne - liczba świadczeń w latach 2019-2021

Stomatologia	2019 rok	2020 rok	2021 rok
Udzielonych świadczeń - dorośli	7 583	5 818	8 438
Udzielonych świadczeń - dzieci	29 138	24 031	29 528
Udzielonych świadczeń – dzieci w szkole	8 108	17 383	17 557
RTG wewnątrz ustne	650	449	585

Tabela 9. Liczba szczepień dla dzieci w latach 2019-2021

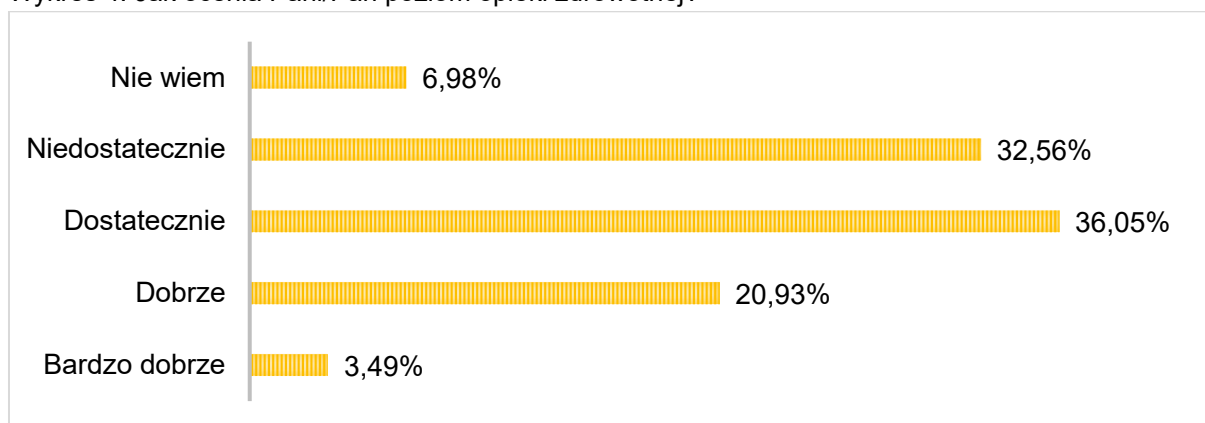
Liczba szczepień	2019 rok	2020 rok	2021 rok
dzieci w wieku od 0 do 18 lat	2 396	2 404	2 436

Programy profilaktyczne w 2021 roku:

- 416 dzieci i młodzieży wzięło udział w 2021 roku w działaniach i projektach o charakterze profilaktycznym, realizowanych w szkołach podstawowych, prowadzonych przez Miasto Zielonka. Programy dotyczyły zarówno profilaktyki uzależnień, promocji zdrowego stylu życia, jak i szeroko pojętej przemocy w szkole oraz bezpieczeństwa w sieci. W ramach realizacji Programu finansowano również warsztaty dla rodziców oraz szkolenia dla nauczycieli. Wzięły w nich udział w sumie 173 osoby.

Idąc dalej, 36,05% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę miasta Zielonki w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 32,56% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest niedostateczna, a 20,93% ankietowanych przyznało, że oferta w tym zakresie jest dobra. Z kolei, 3,49% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 6,98% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?

Bezpieczeństwo

Jednym z priorytetów działań samorządu Miasta Zielonka jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców. Działania związane z poprawą poziomu bezpieczeństwa oraz porządku w mieście realizowane są przede wszystkim we współpracy z Komisariatem Policji w Zielonce oraz Ochotniczą Strażą Pożarną.

W strukturze organizacyjnej Komisariatu Policji w Zielonce funkcjonują:

- Zespół Dyżurnych,
- Zespół Patrolowo-Interwencyjny,
- Zespół Dzielnicowych,
- Zespół Kryminalny,
- Jednoosobowe stanowisko do spraw wykroczeń.

W celu zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń, w Komisariacie prowadzona jest bieżąca analiza zdarzeń, dzięki której rozmieszczanie patroli policyjnych jest dostosowywane do miejsca i czasu ich zaistnienia.

Działalność prewencyjna Komisariatu Policji w Zielonce:

- Akcja „Bezpieczne ferie”,
- Akcja „Bezpieczne wakacje”,
- Cykliczne akcje „Bezpieczna kolej”,
- Cykliczne akcje „Bezpieczny weekend”,
- Akcja „Bezpieczna droga do szkoły” przeprowadzana w okresie pierwszych dwóch tygodni roku szkolnego,
- Akcja „Razem bezpieczniej”,
- Akcja „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”,
- Akcja „Komórka”.

W 2021 roku Komisariat Policji w Zielonce kontynuował współpracę ze szkołami, w ramach której policjanci spotykali się z gronem pedagogicznym i uczniami.

Ochotnicza Straż Pożarna w Zielonce jest jednostką ochrony przeciwpożarowej włączoną do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, funkcjonuje na podstawie Prawo o Stowarzyszeniach, Ustawie o Ochronie Przeciwpożarowej oraz statutu.

OPS w Zielonce liczy 65 członków, w tym: 38 strażaków Zespołu Ratowniczego oraz 12 kierowców z uprawnieniami do poruszania się pojazdami uprzywilejowanymi oraz ciężarowymi.

Druhny i Druhowie OSP mogą podejmować czynny udział w akcjach ratowniczo – gaśniczych. W strukturach Ochotniczej Straży Pożarnej w Zielonce funkcjonuje Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza oraz Dziecięca Drużyna Pożarnicza zrzeszająca łącznie 24 dzieci w wieku 7-18 lat⁴.

W 2021 roku w Zielonce stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 455 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 26,24 przestępstw. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Zielonce wynosi 64,50% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa mazowieckiego oraz mniejszy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Zielonki najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 16,02 (wykrywalność 53%) oraz przeciwko mieniu - 13,11 (wykrywalność 39%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze

⁴ Raport o stanie Miasta Zielonka za 2021 rok

gospodarczym - 8,00 (77%), drogowe - 1,41 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,39 (86%)⁵.

Z danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Zielonce wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości.

Tabela 10. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:		
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2019	35
	rok 2020	16
	rok 2021	26
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2019	5
	rok 2020	1
	rok 2021	5
zakłócanie porządku publicznego	rok 2019	3
	rok 2020	6
	rok 2021	14
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	0
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	0
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	rok 2019	23
	rok 2020	17
	rok 2021	26

⁵ Bank Danych Lokalnych - dane dla Miasta Zielonka

Najczęstszym przestępstwem na terenie Miasta Zielonka była kradzież mienia, a kolejno kradzież z włamaniem.

Tabela 11. Przestępstwa na terenie Miasta Zielonka

Przestępstwa na terenie Miasta Zielonka		
kradzież z włamaniem	rok 2019	41
	rok 2020	30
	rok 2021	39
pobicie	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	0
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2019	7
	rok 2020	12
	rok 2021	1
kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	rok 2019	24
	rok 2020	13
	rok 2021	19
uszkodzenie mienia	rok 2019	28
	rok 2020	18
	rok 2021	16
kradzież mienia	rok 2019	41
	rok 2020	59
	rok 2021	72

Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań:

Rok 2019 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 7 / 0 / 7
- groźba karalna – 16 / 6 / 16
- uchylanie się od płacenia alimentów – 18 / 16 / 18

Rok 2020 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 12 / 7 / 12
- groźba karalna – 7 / 1 / 7
- uchylanie się od płacenia alimentów – 32 / 25 / 32

Rok 2021 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 11 / 5 / 11
- groźba karalna – 11 / 6 / 11
- uchylanie się od płacenia alimentów – 53 / 35 / 53

Statystyki Komisariatu Policji w Zielonce wskazują, że najczęściej osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety, a mężczyźni są najczęściej osobami stosującymi przemoc domową. Na przestrzeni lat 2020-2021 zmalała liczba osób doznających przemocy domowej. W 2021 roku wszczęto najwięcej procedur NK.

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2019 - wszczęcie 12 procedur NK,
- rok 2020 - wszczęcie 14 procedur NK,
- rok 2021 - wszczęcie 18 procedur NK.

Kultura i sport

Jednostkami prowadzącymi działalność kulturalną na terenie Zielonki są Ośrodek Kultury i Sportu w Zielonce oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonce. Ponadto, OKiS w Zielonce poza działalnością kulturalną realizuje również zadania z zakresu sportu i rekreacji, w ramach zadań własnych Miasta Zielonka.

Ośrodek Kultury i Sportu w Zielonce prowadzi szeroką działalność w zakresie kultury i sztuki, oświaty, sportu i rekreacji, obejmującą organizację spektakli, wystaw, imprez estradowych, koncertów czy innych plenerowych imprez. W ofercie Ośrodka znajdziemy również zajęcia teatralne, muzyczne, artystyczne i wiele innych.

Budynek siedziby Ośrodka jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - wyposażony w windę, bez barier architektonicznych, z rozwiązaniami (na zewnątrz i wewnątrz budynku) zapewniającymi im dostęp do wszystkich pomieszczeń i zasobów OKiS.

Ośrodek zarządza czterema miejskimi obiektami:

- Stadionem Miejskim przy ul. Dziennikarskiej w Zielonce,
- pomieszczeniami przy ul. Przemysłowej 4a w Zielonce,
- kortami tenisowymi w Miejskim Parku Dębinki w Zielonce,
- skwerem rekreacyjnym przy ul. Waryńskiego w Zielonce.

Przy Ośrodku Kultury i Sportu w Zielonce funkcjonuje 30 sekcji i grup zainteresowań:

- sekcja ceramiki artystycznej,
- sekcja plastyki,
- sekcja malarstwa,
- sekcja wokalna,
- studio teatralne „Loża Szyderców”,
- sekcja pianina,
- sekcja gitary,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Chór Seniora,

- sekcja robotyki WeDo dla dzieci młodszych,
- sekcja muzyczno-rytmiczna dla dzieci,
- Akademia Przedszkolaka,
- Uniwersytet Dziecięcy,
- sekcja rysunku architektonicznego,
- klub filmowy dla dzieci „Przygoda z Filmem”,
- klub rękodziela artystycznego seniorów „Bławatek”,
- sekcja treningu pamięci,
- sekcja grafiki komputerowej,
- sekcja „Ortografii na wesoło”,
- modelarnia lotnicza,
- modelarnia redukcyjna,
- sekcja szachowa,
- sekcja tańca towarzyskiego,
- aerobik,
- gimnastyka dla dorosłych,
- kick-boxing,
- fitness,
- sekcja malarstwa dla dorosłych,
- sekcja tańca dla dzieci,
- Klub Seniora.

W 2021 roku OKiS w Zielonce zorganizował 51 wydarzeń kulturalnych. W tym m.in.:

- „Spotkania z teatrem dla dzieci”,
- „Spotkania z podróżą”,
- „Scena pod Dębami”,
- „Maraton teatralny”,
- cykl koncertów „Grające sąsiedztwo”,
- gra miejska „A nam szumią drzewa”,
- „Kino OKiS”,
- „Kino Letnie”,

- teatr plenerowy,
- zawody i turnieje sportowe.

W zakresie sportu OKiS prowadzi własne sekcje, organizował sportowe plenery w okresie letnim oraz koordynuje w zarządzanych obiektach sportowych organizację działań sportowo – rekreacyjnych, realizowanych przez kluby sportowe. Ponadto OKiS organizował kąpielisko i koordynował wydarzenia rekreacyjne w sezonie letnim na Kąpielisku Glinianki.

Miejska Biblioteka Publiczna, jako instytucja kultury prowadzi szeroką działalność kulturalno-oświatową. Promuje dorobek literacki w mieście i regionie oraz organizuje wydarzenia na rzecz popularyzacji czytelnictwa.

W 2021 r. biblioteka prowadziła działalność w 4 lokalizacjach. W październiku 2021 roku, uchwałą Rady Miasta Zielonka, zmieniony i zaktualizowany został statut Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonce. Dodana została nowa filia.

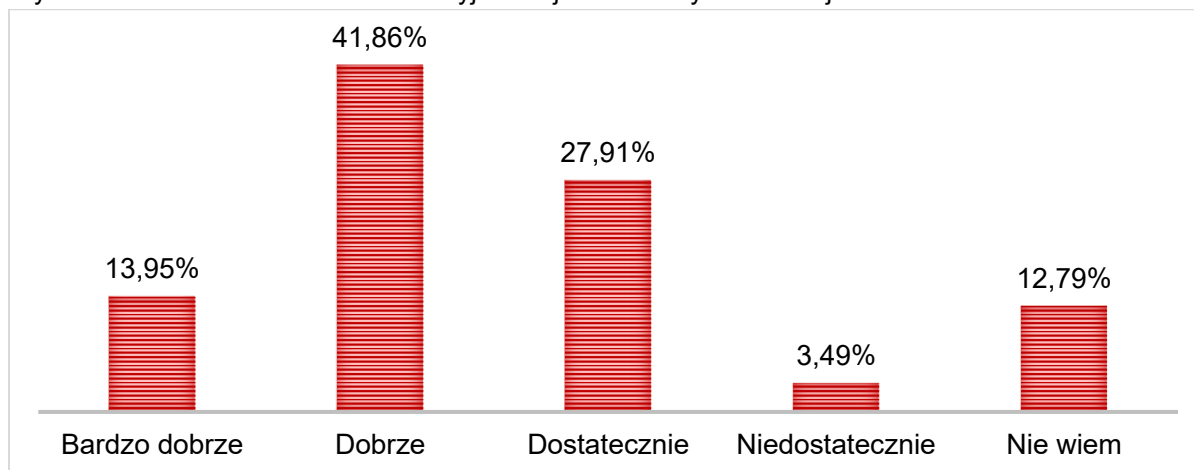
Na dzień 31.12.2021 roku zarejestrowano 1 644 czytelników. Księgozbiór Miejskiej Biblioteki w Zielonce liczył 72 832 woluminie.

Oferta kulturalna Miasta Zielonka jest wysoce różnorodna i dostosowana do różnych grup wiekowych, umożliwiając tym samym wszystkim mieszkańcom integrację społeczną i aktywne uczestnictwo w życiu miasta, a co za tym idzie – oferta stwarza również szeroki wachlarz propozycji spędzania wolnego czasu.

Ponadto na terenie Miasta Zielonka funkcjonują kluby sportowe dbające o aktywność fizyczną i zdrową rywalizację w zakresie różnych dyscyplin sportowych.

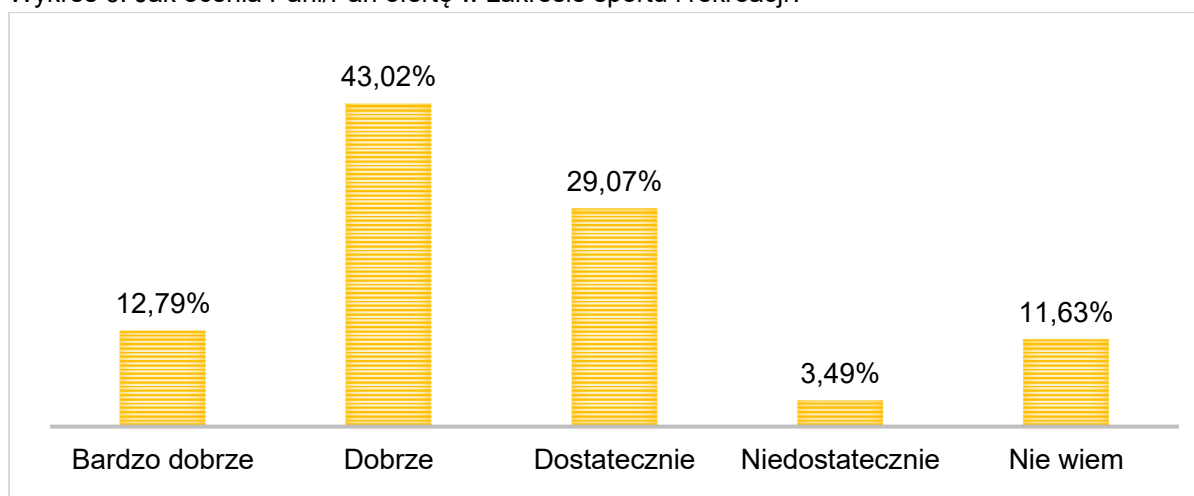
Jakość oferty kulturalnej miasta największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (41,86%). Z kolei, 27,91% przyznało, że zasoby miasta w tym zakresie są dostateczne, a 13,95% przyznało, iż oferta kulturalna jest bardzo dobra. Następnie 3,49% oceniło ją niedostatecznie, a pozostałe 12,79% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?

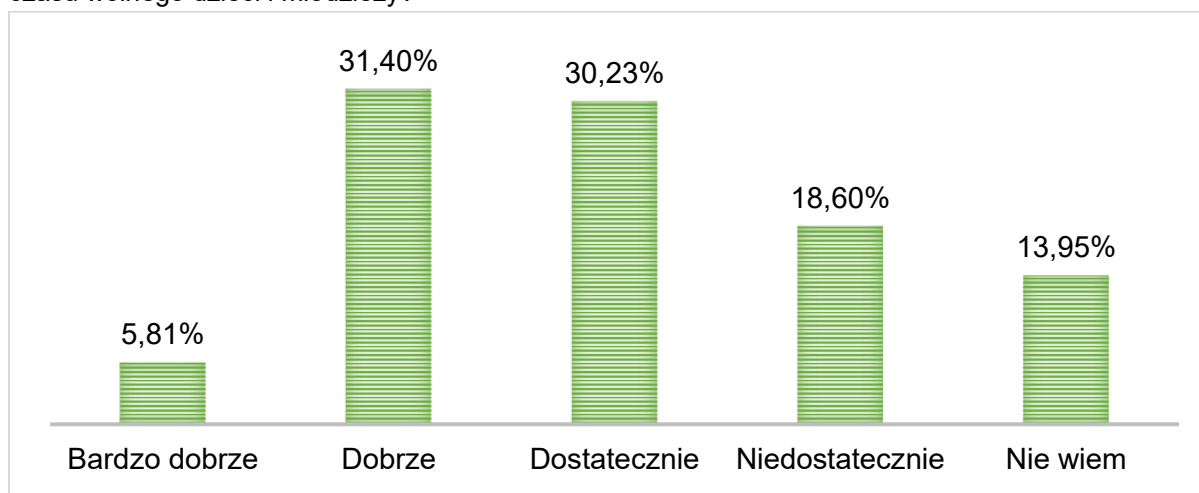
Ofertę miasta w zakresie sportu i rekreacji, 43,02% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 29,07% uznało, że zasoby są dostateczne, natomiast 12,79% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie miasta jest bardzo dobra. Następnie 3,49% uznało, że zasoby miasta są niewystarczające, a pozostałe 11,63% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Ponadto, 31,40% ankietowanych mieszkańców dobrze oceniło działania miasta w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 30,23% przyznało, iż oferta w tym zakresie jest dostateczna, a 18,60% stwierdziło, iż jest niedostateczna. Z kolei, 5,81% oceniło działania miasta w tym zakresie bardzo dobrze. Pozostałe 13,95% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Turystyka i rekreacja

Zielonka jest popularną, podwarszawską miejscowością rekreacyjną ze względu na łatwy i szybki dojazd i piękne krajobrazowo okoliczne lasy, należące do Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W pobliżu znajdują się rezerваты przyrody: „Bagno Jacka” i „Horowe Bagno”.

Na terenie miasta jest kilkadziesiąt okazałych drzew – pomników przyrody. W większości są to dęby, niektóre z nich mają obwód przekraczający 400 cm. Atrakcję stanowią również duże glinianki pozostałe po Zakładach Ceramiki Budowlanej. Są rajem dla wędkarzy i osób uprawiających sport. W lecie funkcjonuje tutaj strzeżona plaża. Nad brzegami glinianek ornitologzy doliczyli się kilkudziesięciu gatunków ptaków (z rzadkich zimorodek i bączek).

Popularność Glinianek rośnie z roku na rok, dlatego władze miasta dokładają wszelkich starań, aby rekreacja była nie tylko przyjemna, ale przede wszystkim bezpieczna. Woda w zbiornikach jest regularnie badana, a w okresie wakacji wykwalifikowani ratownicy strzegą bezpieczeństwa kąpiących się. Dla przyjeżdżających nad Glinianki samochodem przygotowano duży parking na kilkadziesiąt pojazdów.

Choć Zielonka jest administracyjnie „młodym” miastem posiada zachowaną, oryginalną zabudowę z końca XIX w. i trzech dekad XX w. Domy, zwłaszcza drewniane mają dużą wartość zabytkową, jako przykłady letniskowej podstołecznej zabudowy z tego okresu. Wśród nich najstarszy jest niewielki domek przy ulicy Kolejowej 11 z II poł. XVIII w., z pięknym czterospadowym dachem mansardowym. Nosi charakter oficyny dworskiej, mógł być jednak samodzielny domem mieszkalnym zarządcy folwarku. Na tyłach domu rozciągał się niegdyś ogród, którego pozostałością był lubiany przez mieszkańców staw na wysokości ulic Literackiej i Łukasińskiego.

Pełen wdzięku, dzięki połączeniu z zakończoną wysokim hełmem wieżą, jest budynek dawnej cukierni przy ul. Literackiej 4. Cukiernia ta wynajmowała letnikom łódki, pływające po stawie z wyspą, na której grała orkiestra.

Wartym uwagi jest również Kościół parafialny Matki Bożej Częstochowskiej w Zielonce. Jego budowę rozpoczęto w 1937 roku. W chwili obecnej kościół, oprócz zaspokajania potrzeb duszpasterskich, jest też miejscem wydarzeń artystycznych i kulturalnych.

W sferze dziedzictwa, Miasto Zielonka posiada niewiele miejsc o szczególnym znaczeniu historycznym, mogących stanowić ważne miejsca przyciągające turystów. W rejestrze Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków znajduje się zaledwie jeden zabytek z terenu Miasta Zielonka – jest to Willa z ogrodem przy ul. Sienkiewicza z przełomu XIX i XX w. (nr rej. 1441-A z 2.08.1990). Natomiast na skwerze Armii Krajowej znajduje się pomnik Żołnierzy Armii Krajowej oraz rozstrzelanych mieszkańców, które ma ważne znaczenie pod kątem organizacji ważnych uroczystości.

Potencjał turystyczny skupia się wokół rekreacji. Warto tu zaznaczyć, że Miasto Zielonka znajduje się szlakach Warszawskiej Obwodnicy Turystycznej. Jest to szlak pieszy czerwony, o długości 209 km⁶, wynoszący blisko 64 km i usytuowany między stacjami kolejowymi w Modlinie i w Rembertowie.

W Zielonce trwają zaawansowane prace nad projektem i wykonaniem Miejskiego Szlaku Rowerowego – częściowo zrealizowany: ulice Leśna i Kilińskiego, Literacka i Staszica, Inżynierska, Ossowska i Dziennikarska, wzdłuż rzeki Długiej, a także w Parku Dębinki. W przyszłości, istniejące już odcinki stworzą spójny system ścieżek rowerowych, służący zarówno turystom jak i mieszkańcom z terenu miasta.

Przez teren miasta przechodzi także CZERWONY SZLAK ROWEROWY - „Turystyczny szlak rowerowy bitew warszawskich”, który liczy około 35 kilometrów.

⁶ Szlaki turystyczne Mazowsza

Trudnością dla turystów chcących odwiedzić Miasto Zielonka na dłużej, jest słabe zaopatrzenie w usługi gastronomiczne i noclegowe. Wg rejestru REGON w ramach sekcji I dział 55 PKD 2 007 (zakwaterowanie) działało w 2020 roku 5 obiektów noclegowych.

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju.

Miasto Zielonka, w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowało następujące zadania:

- tworzyło i monitorowało realizację rocznych programów współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi,
- przyjmowało wnioski, inicjatywy, ankiety, uwagi i propozycje kierowane przez organizacje pozarządowe do organów gminy,
- prowadziło procedury związane z konkursami na realizację zadań publicznych dla podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego.

Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie Miasta Zielonka:

Fundacje:

- Fundacja w obronie zwierząt Maja,
- Fundacja „Europa Nadziei”,
- Fundacja ASTRO,
- Fundacja Rentier,
- Fundacja „Twoje dziedzictwo”,
- Fundacja Pomocy Rodzinie „Omnes”,
- Fundacja Przyjaciele Zwierząt dla Zwierząt,
- Fundacja Kocia Strefa Adopcyjna,
- Fundacja „Nowa Zielonka”,
- Fundacja Konkursu Historycznego Patria Nostra,
- Fundacja „Provolley”,
- Fundacja „Ktoś”,
- Fundacja Kultura z Pasją,

- Fundacja Kontynentów,
- Fundacja "Pszczoły dla Zielonki".

Stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie „Porozumienie dla Zielonki”,
- Stowarzyszenie na rzecz integracji Polski z Unią Europejską,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum im. Kardynała Wyszyńskiego,
- Stowarzyszenie „Targo”,
- Stowarzyszenie Rozwoju przez Ruch „IKRA”,
- Stowarzyszenie Ekspertów Bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej nr 1 w Zielonce,
- Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Poligon,
- Towarzystwo Przyjaciół Zielonki,
- Towarzystwo Edukacyjne Mościckiego,
- Klub Seniora „Babie Lato”,
- Klub Sportowy „Dzikie Gęsi”,
- Zielonkowskie Forum Samorządowe,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zielonce,
- Związek Zawodowy Pracowników Pomocy Społecznej Powiatu Wołomińskiego,
- Polski Związek Cheerleadingu,
- Societas Campanologica.

Stowarzyszenia zwykłe:

- Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego BASEN ZIELONKA,
- Środowisko Żołnierzy Batalionu „Pięść”,
- Stowarzyszenie Duntsam Polska,
- Stowarzyszenie „Przez Teatr”,
- Mazowiecka Grupa Poszukiwaczy Przedpole.

Uczniowskie kluby sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Bankówka”,

- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „ZIELONKA”,
- Uczniowski Klub Sportowy „ORŁY ZIELONKA”,
- Towarzystwo Szachowe „ZIELONI ZIELONKA”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Zielonka”.

Kluby sportowe, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej:

- Klub Sportów Walki Kyokushin,
- Klub Piłki Ręcznej Zielonka 9.

Organizacje harcerskie - hufce w Zielonce:

- Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Zielonka,
- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej 58 Szczep DHHiGZ „Rosa Venti”.

Organizacje zarejestrowane poza Zielonką prowadzące działalność w Zielonce i/lub na rzecz mieszkańców Zielonki:

- Fundacja Kolos,
- Fundacja Mamy Wołomin,
- WWL Badminton Club,
- Uczniowski Klub Sportowy „SameJudo”,
- Ośrodek Hospicjum Domowe NZOZ Zgromadzenia Księży Marianów,
- Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej,
- Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Wołominie,
- Hospicjum Opatrzności Bożej Księży Orioniści,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Stowarzyszenie Diabetyków Wołomin,
- Związek Dużych Rodzin TRZY PLUS Koło w Zielonce,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Zielonce,
- Polski Związek Wędkarski Koło nr 23,
- Fundacja Akademii Sportu Gryf.

Grupy nieformalne:

- Klub Lechici Zielonka,
- Klub Seniorów „Młodzi Duchem”,
- Klub Seniora Rodzinka,
- Klub Honorowych Dawców Krwi „Krzyś”,
- Wojskowe Koło Łowieckie Wrzos⁷.

⁷ Urząd Miasta Zielonka- wykaz organizacji pozarządowych

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2021, w Zielonce pracowało 4 189 osób, w tym 43,45% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 56,55% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2017-2020 wzrosła ogólna liczba osób pracujących w gminie o 4,86%, natomiast w 2021 roku nastąpił spadek o 2,35%. W Zielonce na 1000 mieszkańców pracuje 230 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz mniej od wartości dla Polski.

Tabela 12. Liczba osób pracujących w Mieście Zielonka w latach 2017-2021

Liczba osób pracujących	
pracujący ogółem	
rok 2017	4 091 osób
rok 2018	4 235 osób
rok 2019	4 265 osób
rok 2020	4 290 osób
rok 2021	4 189 osób
pracujące kobiety	
rok 2017	1 877 kobiet
rok 2018	1 878 kobiet
rok 2019	1 850 kobiet
rok 2020	1 948 kobiet
rok 2021	1 820 kobiet
pracujący mężczyźni	
rok 2017	2 214 mężczyzn
rok 2018	2 357 mężczyzn
rok 2019	2 415 mężczyzn
rok 2020	2 342 mężczyzn
rok 2021	2 369 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Zielonce wynosiło 5 451,36 PLN, co odpowiada 90,80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Idąc dalej, 13,3% aktywnych zawodowo mieszkańców Zielonki pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,5% w przemyśle i budownictwie, a 26,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W 2021 roku ogółem zarejestrowano 413 osób bezrobotnych, w tym 198 kobiet oraz 215 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2017-2019 widoczny jest spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, natomiast w 2020 roku współczynnik ten wzrósł do 4,10%, a 2021 roku spadł i wynosił 3,90% (3,90% wśród kobiet i 4,00% wśród mężczyzn).

Gospodarka

Poziom przedsiębiorczości indywidualnej w Mieście Zielonka można uznać za dość wysoki (wg rejestru CEIDG oraz REGON dla prowadzących działalność gospodarczą), jednakże liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców (REGON) nie ulega większym zmianom od lat. Przeważają działalności o charakterze samozatrudnienia, brakuje dużych przedsiębiorców, zapewniających miejsca pracy.

W Zielonce w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 3 076 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 2 372 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 183 nowe podmioty, a 103 podmioty zostały wyrejestrowane.

Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (272) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (161) w roku 2009. W tym samym okresie najwięcej (241) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (103) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku.

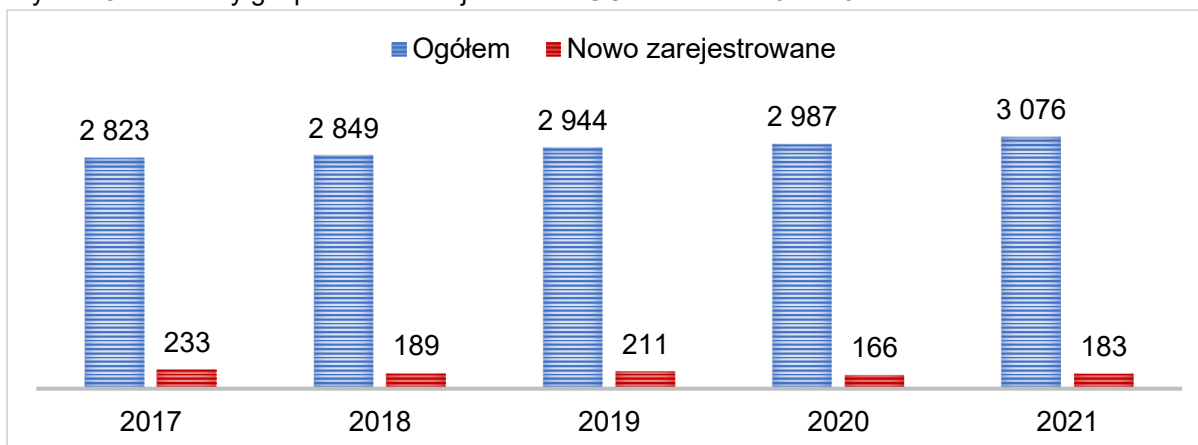
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Zielonce najwięcej (264) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (2 985) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

0,2% (7) podmiotów jako rodzaj działalności deklaroowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaroowało 23,4% (719) podmiotów, a 76,4% (2 350) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Zielonce najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,6%) oraz budownictwo (13,9%).

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania miasta w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

W Mieście Zielonka, pomimo atrakcyjnego sąsiedztwa trasy S8 (w tym węzła Zielonka) oraz przebiegu linii kolejowej E75, występuje deficyt terenów inwestycyjnych, z brakiem możliwości wyodrębnienia działek wielkopowierzchniowych, mogących zainteresować zewnętrznych inwestorów. Jest to wynikiem wysokiego pokrycia gminy obszarami leśnymi oraz istniejącą zabudową, wśród której trudno o wydzielenie nowych przestrzeni gospodarczych.

Infrastruktura mieszkaniowa

Zasób mieszkaniowy Miasta Zielonka wynosił łącznie 179 lokali, w tym 15 lokali socjalnych oraz 164 lokale komunalne:

- własność Miasta Zielonka w budynkach wolnostojących – 134 lokale,
- własność Miasta Zielonka we wspólnotach mieszkaniowych – 42 lokale,
- własność Miasta Zielonka w spółdzielni mieszkaniowej os. Wolności – 3 lokale.

Stan komunalnych lokali mieszkalnych Miasta Zielonka w 2021 roku:

- przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu – 38,36 m²,
- liczba lokali z ogrzewaniem elektrycznym – 18 lokali,
- liczba lokali z ogrzewaniem piecami na paliwo stałe – 104 lokale,
- liczba lokali z ogrzewaniem gazowym – 57 lokali,
- liczba lokali podłączonych do sieci wodno-kanalizacyjnej – 179 lokali.

W lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu lokalowego Miasta Zielonka w 2021 roku mieszkali 384 osoby. Ponadto, w 2021 roku 59 rodzin z terenu Zielonki otrzymało dodatki mieszkaniowe.

W celu umożliwienia dłużnikom, będącym w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej, spłaty zadłużenia z tytułu najmu lokalu wchodzącego w skład gminnego zasobu mieszkaniowego miasta - Uchwałą Nr X/95/19 Rady Miasta Zielonka z dnia 29.08.2019 roku przyjęto „Program odpracowania zaległości z tytułu najmu lokalu wchodzącego w skład gminnego zasobu mieszkaniowego Miasta Zielonka”. Zgodnie z zapisami tego programu, spłata zadłużenia może nastąpić w formie świadczenia niepieniężnego polegającego na świadczeniu przez dłużnika na rzecz Miasta Zielonka drobnych prac porządkowych i naprawczych do wysokości 5000 zł (w ciągu roku)⁸.

⁸ Raport o stanie Miasta Zielonka za 2021 rok

Ochrona środowiska

Na stan powietrza w Zielonce mają wpływ niekorzystne warunki klimatyczne spowodowane emisją zanieczyszczeń komunalnych, komunikacyjnych i przemysłowych.

W ramach działań podjętych na rzecz poprawy jakości powietrza, Miasto Zielonka kontynuowało w 2021 roku akcje kontrolne z użyciem specjalistycznych dronów, wyposażonych w aparaturę do badania składu chemicznego dymów unoszących się z kominów budynków.

Miasto Zielonka realizowało w 2021 roku gminny Program udzielania dotacji celowych z budżetu Miasta Zielonka na zadania wykonania indywidualnych instalacji gazowych budynków/ lokali ogrzewanych z wykorzystaniem nie ekologicznych źródeł ciepła. Jednocześnie realizowany był Program modernizacji indywidualnych źródeł ciepła (pieców centralnego ogrzewania), w ramach którego można było uzyskać dofinansowanie wymiany pieca. Ponadto, Miasto Zielonka promowało również Odnawialne Źródła Energii (OZE).

Co więcej, Miasto Zielonka w 2021 roku kontynuowało również gminny „Program udzielania dotacji celowych z budżetu Miasta Zielonka na zadania służące ochronie zasobów wodnych, polegające na wykonaniu instalacji gromadzenia i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania”.

Ponadto, Miasto Zielonka charakteryzuje dobrze rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna – blisko 100% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej i niemal 90% z kanalizacyjnej. Dobrze również wygląda sytuacja odnośnie sieci gazowej – blisko 100% mieszkańców Miasta Zielonka jest podłączonych do sieci.

Na terenie miasta działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który w ostatnich latach został zmodernizowany w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE – pt. „*Rozwój infrastruktury PSZOK w Zielonce*”. W ramach tego projektu, m.in. zakupiono przyczepki, które mieszkańcy mogą bezpłatnie wypożyczać do przewożenia odpadów wielkogabarytowych do PSZOK.

W każdą pierwszą sobotę miesiąca w PSZOKu realizowana jest akcja promująca postawy proekologiczne. W zamian za przywiezienie do PSZOKu kompletnego sprzętu elektronicznego lub baterii, każdy mieszkaniec otrzymuje sadzonkę roślin lub gadżet ekologiczny. Co więcej, przez 3 soboty grudnia 2021 roku w PSZOK rozdawano choinki za przyniesiony kompletny sprzęt eklektyczny i elektroniczny oraz baterie. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Miasto Zielonka kontynuowało w 2021 roku akcję zbiórki plastikowych nakrętek. Specjalne kosze w kształcie serca ustawione były w trzech lokalizacjach na terenie miasta. Zebrane nakrętki są przekazywane nieodpłatnie fundacjom prowadzącym zbiórki na rzecz chorych dzieci.

Miasto Zielonka realizuje także różnego rodzaju działania ekologiczne, m.in. akcje sprzątania terenów zielonych, czy też programy i projekty ekologiczne. Projekty ekologiczne realizowane są także przez szkoły i przedszkola.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA ZIELONKA

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie Miasta Zielonka. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 13. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Miasta Zielonka

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,78
narkomania	3,08
wzrost przestępczości	3,44
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	3,32
bezrobocie	3,49
ubóstwo	3,64
przemoc	3,64
uzależnienia behawioralne	3,29

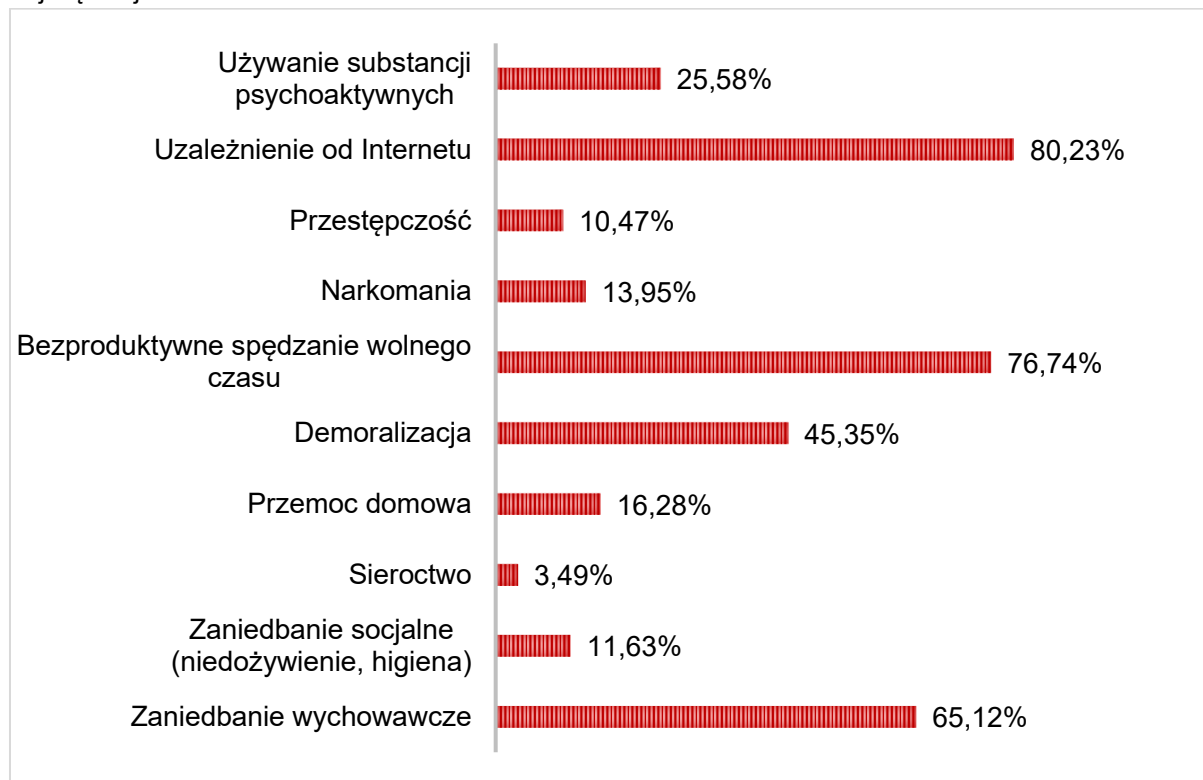
Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,78. Pozostałe problemy zostały ocenione na niższych poziomach. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Miasta Zielonka okazały się: problem ubóstwa oraz problem przemocy. Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania innych najistotniejszych problemów w ich

otoczeniu. Wśród nich znalazły się problemy tj.: inflacja, drożyzna, zły stan psychiczny dzieci i młodzieży, brak mieszkań oraz znieczulica społeczna.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie Zielonki w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu, wskazane przez 80,23% badanych mieszkańców. Kolejno 76,74% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 65,12% wskazało na zaniedbanie wychowawcze. Następnie 45,35% dostrzega demoralizację, a 25,58% używanie substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Z kolei, 16,28% wskazało na przemoc domowa, a 13,95% na narkomanię. Idąc dalej 11,63% zaznaczyło zaniedbanie socjalne, 10,47% przestępczość, a 3,49% sieroctwo.

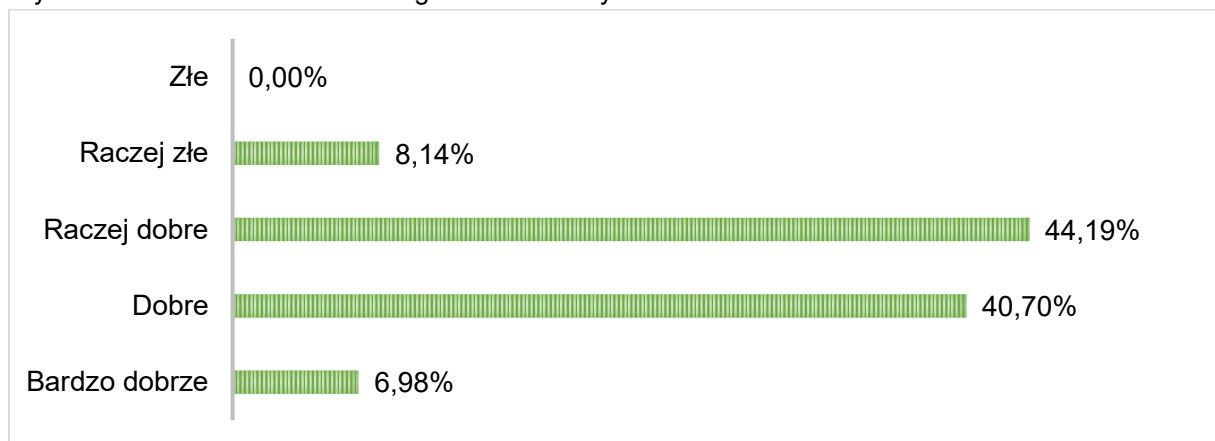
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Ogólne warunki życia w Zielonce mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre. Taką odpowiedź wskazało 44,19% badanych respondentów. Z kolei, 40,70% przyznało, iż są one dobre, a 6,98% stwierdziło, że są bardzo dobre. Pozostałe 8,14% oceniło negatywnie warunki życia w mieście.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w mieście?

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ZIELONCE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce jest jednostką organizacyjną Miasta Zielonka powołaną do wykonywania zadań z zakresu:

- pomocy społecznej,
- pomocy rodzinom z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- świadczeń rodzinnych,
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- dodatków mieszkaniowych,
- innych zadań określonych w statucie Ośrodka.

Z danych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce wynika, iż znacznie zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2019-2021.

Tabela 14. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną		
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2019	291 rodzin
	rok 2020	201 rodzin
	rok 2021	197 rodzin
liczba osób w rodzinach	rok 2019	492 osoby
	rok 2020	343 osoby
	rok 2021	345 osób
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2019	47 rodzin
	rok 2020	56 rodzin
	rok 2021	48 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne – liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech wzrosła. Wiele osób korzysta ze świadczeń niepieniężnych.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 15. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS		
świadczenia pieniężne	rok 2019	205 osób
	rok 2020	253 osoby
	rok 2021	213 osób
świadczenia niepieniężne	rok 2019	124 osoby
	rok 2020	87 osób
	rok 2021	97 osób

pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	rok 2019	270 osób
	rok 2020	215 osób
	rok 2021	209 osób
usługi opiekuńcze	rok 2019	33 osoby
	rok 2020	26 osób
	rok 2021	26 osób
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2019	20 osób
	rok 2020	27 osób
	rok 2021	26 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Analiza powodów udzielania pomocy społecznej pozwoliła na wskazanie, że kluczowymi przyczynami korzystania ze wsparcia w 2021 roku były: długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo. Do kolejnych istotnych powodów należą: niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej		
niepełnosprawność	rok 2019	88 rodzin
	rok 2020	88 rodzin
	rok 2021	94 rodziny
bezrobocie	rok 2019	72 rodziny
	rok 2020	84 rodziny
	rok 2021	76 rodzin
sytuacja kryzysowa	rok 2019	20 rodzin
	rok 2020	23 rodziny
	rok 2021	30 rodzin
ubóstwo	rok 2019	95 rodzin
	rok 2020	89 rodzin
	rok 2021	97 rodzin
bezradności opiek. wych.	rok 2019	46 rodzin
	rok 2020	44 rodziny
	rok 2021	36 rodzin

długotrwała lub ciężka choroba	rok 2019	139 rodzin
	rok 2020	125 rodzin
	rok 2021	135 rodzin
przemoc domowa	rok 2019	20 rodzin
	rok 2020	23 rodziny
	rok 2021	30 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce, w którym wzięło udział 10 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu Miasta Zielonka pracownicy OPS najczęściej wymieniali alkoholizm, nieporadność życiową, bezrobocie oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego, a kolejno niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami oraz zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi wskazujące na ubóstwo, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz uzależnienie od pomocy społecznej i brak chęci zmiany klientów pomocy społecznej swojej aktualnej sytuacji życiowej.

Z odpowiedzi pracowników OPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają problemy finansowe, trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, problemy zdrowotne w rodzinie i konflikty ze współmałżonkiem/partnerem, a kolejno nadużywanie alkoholu i bezrobocie. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi wskazujące na uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych) oraz ubóstwo.

Bezrobocie

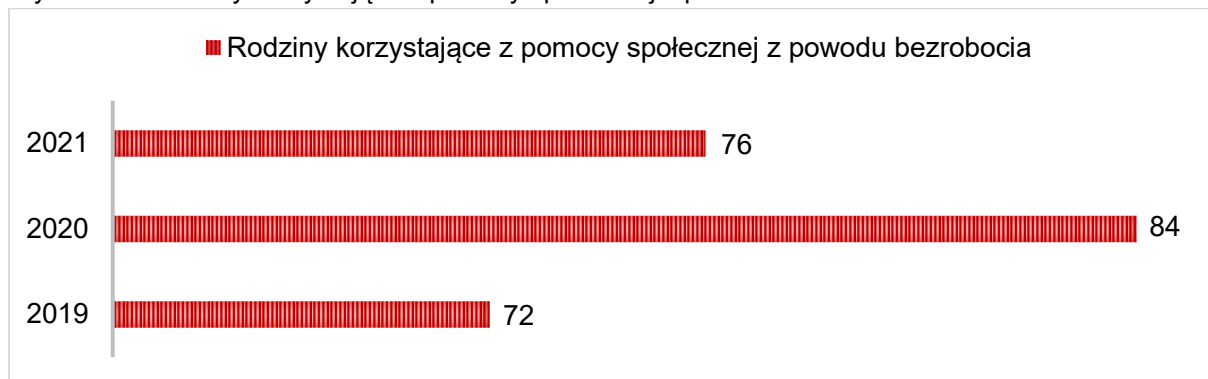
Zgodnie z danymi GUS, w 2021 roku w Zielonce zarejestrowanych było 413 osób bezrobotnych, w tym: 198 kobiet oraz 215 mężczyzn. Porównując 2021 rok do 2017 roku można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Zielonce wzrosła o 4,82%. Jednakże to w 2020 roku odnotowano największą liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Tabela 17. Stan bezrobocia rejestrowanego w Zielonce w latach 2017-2021

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2017	394 osoby
rok 2018	384 osoby
rok 2019	348 osób
rok 2020	430 osób
rok 2021	413 osób
kobiety	
rok 2017	194 kobiety
rok 2018	187 kobiet
rok 2019	170 kobiet
rok 2020	210 kobiet
rok 2021	198 kobiet
mężczyźni	
rok 2017	200 mężczyzn
rok 2018	197 mężczyzn
rok 2019	178 mężczyzn
rok 2020	220 mężczyzn
rok 2021	215 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2017	237 osób
rok 2018	208 osób
rok 2019	173 osoby
rok 2020	219 osób
rok 2021	249 osób

Zgodnie z danymi OPS w Zielonce, na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2020 roku odnotowano największą liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Bezdomność

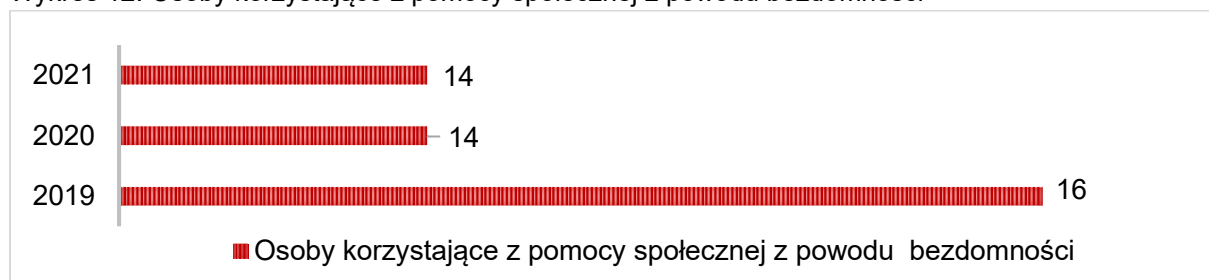
Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastrocza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania⁹.

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Bezdomność na terenie Miasta Zielonka jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce.

Zgodnie z danymi OPS w Zielonce, na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

⁹ Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu¹⁰.

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 18. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) dla Polski 38,6 mln mieszkańców oraz Miasto Zielonka 18 179 mieszkańców	
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Polska: ok. 2% populacji
	Miasto Zielonka: ok. 364 osoby
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Polska: ok. 4% populacji
	Miasto Zielonka: ok. 727 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Polska: ok. 4% populacji
	Miasto Zielonka: ok. 727 osób

¹⁰ PARPA - szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe

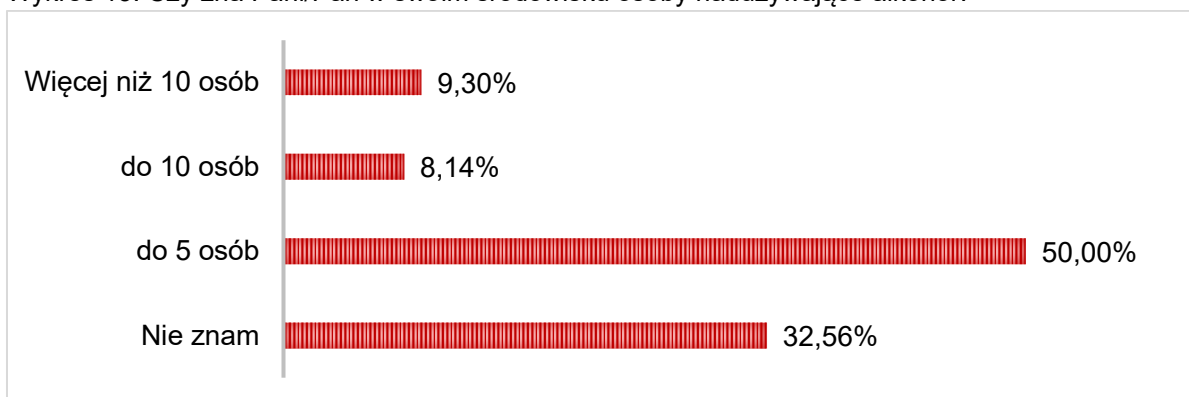
Osoby pijące szkodliwie	Polska: 5 - 7% populacji
	Miasto Zielonka: ok. 909 – 1273 osoby
Osoby doznające przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	Polska: 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin
	Miasto Zielonka: ok. 969 osób dorosłych i dzieci

Źródło: PARPA

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców Zielonki wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Dla 50,00% badanych jest to problem zauważalny na terenie miasta, a dla 22,09% jest to problem bardzo powszechny. Z kolei, 23,26% uznało, że są to nieliczne przypadki. Następnie 2,33% uznało, iż taki problem nie istnieje w ich środowisku lokalnym i tyle samo nie miało zdania w tym temacie.

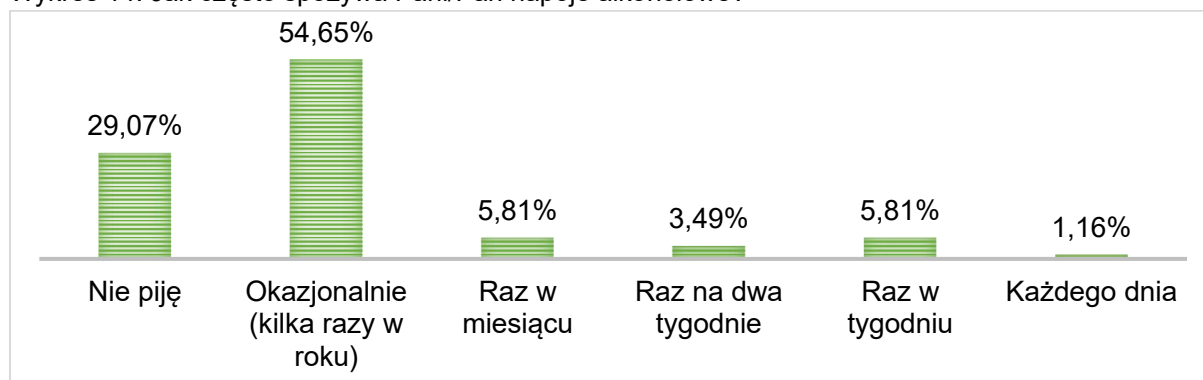
Idąc dalej, 61,63% uważa, że osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów łącznie 67,44% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 50,00% do 5 takich osób, 8,14% od 6 do 10 takich osób, a 9,30% ponad 10 takich osób. Pozostali ankietowani, tj. 32,56% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wskazują wyniki pozyskane w trakcie badania, 54,65% badanych mieszkańców spożywa alkohol okazjonalnie. Z kolei, 29,07% zadeklarowało abstynencję, natomiast 5,81% przyznało, iż spożywa alkohol raz w tygodniu i tyle samo pije go raz w miesiącu. Kolejno 3,49% spożywa alkohol raz na dwa tygodnie. Pozostałe 1,16% zaznaczyło, iż ma to miejsce każdego dnia.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Idąc dalej, 32,58% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 20,93% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Łącznie 30,24% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Z pozyskanych danych wynika, iż 20,93% badanych potrafiło samodzielnie wskazać przynajmniej jedną instytucję, która zajmuje się taką pomocą. Odpowiedzi respondentów wskazywały najczęściej na Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a kolejno Ośrodek Pomocy Społecznej. Pozostałe 79,07% przyznało, że nie zna żadnej instytucji na terenie miasta, udzielającej pomocy osobom uzależnionym. W celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji działających w obszarze profilaktyki, zasadnym wydaje się więc podjęcie działań informacyjnych w tym zakresie.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu Miasta Zielonka.

Z pozyskanych danych wynika, iż 15,58% uczniów klas piątych i szóstych oraz 26,37% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów najczęściej przypada na wiek 11 lat. Warto zaznaczyć, iż 12,50% klas siódmych i ósmych spożywało alkohol za namową osób trzecich. Wielu uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie prezentują dość dobry poziom znajomości konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu.

Idąc dalej, do spożywania alkoholu przyznało się również 66,31% tj. 187 uczniów szkół ponadpodstawowych, z czego 67,72% tj. 128 uczniów przyznało się do picia alkoholu 30 dni przed badaniem. Ponadto, 61,17% (115 uczniów) przyznało się, że zdarzyło się im upić napojem alkoholowym. Niepokojącym jest, iż 38,79% (45 uczniów) przyznało, iż zdarzyło im się tak silne upicie, że stracili kontrolę nad własnym zachowaniem.

Problem alkoholizmu potwierdzają także odpowiedzi uczestniczących w badaniu sprzedawców napojów alkoholowych, gdyż 95,00% badanych przyznało, że spotyka się z próbami zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe. Badani deklarowali najczęściej, że próby zakupu alkoholu przez osoby młode zdarzają się raczej rzadko. Pozytywnym jest, że w przypadku wątpliwości co do pełnoletności klienta, wszyscy sprzedawcy proszą o okazanie dokumentu potwierdzającego wiek. Uwagę zwraca jednak wynik wskazujący, iż 25,00% ankietowanych nie wie na czym polega zakaz reklamowania napojów alkoholowych w punktach sprzedaży, wynikający z art.13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wobec powyższego zasadnym będzie podjęcie działań szkoleniowych w tym zakresie.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie miasta. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonce

W 2021 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zielonce realizowała wobec osób uzależnionych od alkoholu czynności zmierzające do podjęcia przez nie dobrowolnego leczenia odwykowego, a w przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie czynności zmierzające do sądowego orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w stacjonarnej lub niestacjonarnej placówce leczenia odwykowego.

Realizując przedmiotowe procedury Komisja podejmowała współpracę z Sądem Rejonowym w Wołominie, Prokuraturą Rejonową w Wołominie, Urzędem Miasta Zielonka, komisariatami Policji, jak również innymi gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dane z działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2021 wskazują, iż wzrosła liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego, natomiast zmalała liczba zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych. Na przestrzeni lat 2020-2021 nie przeprowadzono żadnej kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych z powodu pandemii Covid-19.

Tabela 19. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania MKRPA		
posiedzenia MKRPA (ogółem)	rok 2019	16
	rok 2020	12
	rok 2021	14
posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej	rok 2019	10
	rok 2020	10
	rok 2021	11
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2019	15
	rok 2020	8
	rok 2021	14

kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2019	8
	rok 2020	0
	rok 2021	0
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2019	16
	rok 2020	14
	rok 2021	7
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2019	9
	rok 2020	3
	rok 2021	7
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2019	74
	rok 2020	67
	rok 2021	17
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2019	2
	rok 2020	1
	rok 2021	0

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. uzależnień

W Punkcie Informacyjno- Konsultacyjnym ds. uzależnień zatrudniony jest specjalista terapii uzależnień (certyfikat Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii).

Zakres obowiązków:

- udostępnianie informacji o wszelkich dostępnych formach pomocy,
- udostępnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych,
- udzielanie informacji i konsultacji telefonicznych,
- rozpoznanie problemu i potrzeb klienta,
- motywowanie osób uzależnionych i członków rodzin do podjęcia leczenia oraz kierowanie do specjalistycznych placówek,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzorca picia,
- pomoc w zakresie umawiania wizyt w placówkach leczenia odwykowego,
- przyjmowanie wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego,

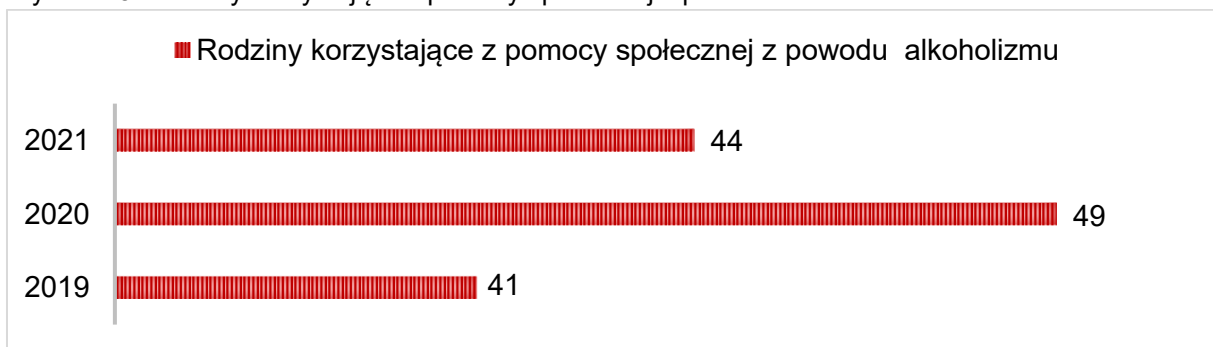
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończeniu leczenia odwykowego,
- prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy,
- motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc,
- gromadzenie i uaktualnianie bazy danych podmiotów udzielającym pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.

Udzielono 189 konsultacji w punkcie w ramach poszczególnych obszarów problemowych:

- uzależnienie od alkoholu - **84 konsultacje**,
- uzależnienie od narkotyków - **59 konsultacji**,
- uzależnienie od alkoholu i narkotyków - **31 konsultacji**,
- uzależnienia behawioralne - **2 konsultacje**,
- uzależnienia krzyżowe - **13 konsultacji**.

Zgodnie z danymi OPS w Zielonce, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w 2020 roku była najwyższa.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)¹¹.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Miasta Zielonka, natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 46,51% badanych mieszkańców. Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (79,07%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (93,02%). Do zażywania narkotyków, bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 10,47% respondentów, przy czym większość zadeklarowała, że był to kilkukrotny kontakt (6,98%).

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Do posiadania tego typu znajomości przyznało się 2,60% uczniów klas piątych i szóstych oraz 17,58% uczniów klas siódmych i ósmych. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Do zażywania narkotyków przyznało się 5,49% uczniów klas siódmych i ósmych. Wraz z wiekiem wzrasta również możliwość dostępu do substancji psychoaktywnych. Badani uczniowie prezentują raczej dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu

¹¹ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

ich posiadania. Niemniej jednak istnieje spora grupa osób, szczególnie wśród uczniów młodszych, która takiej wiedzy nie posiada.

Ponadto, 19,50% uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, iż zażywało narkotyki. Największy odsetek z nich przyznał się do kontaktu z marihuaną lub haszyszem.

Idąc dalej, 5,49% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby w swoim środowisku, które zażywają dopalacze. Do używania tego typu substancji przyznało się 4,40% uczniów klas siódmych i ósmych oraz 4,96% uczniów szkół ponadpodstawowych.

Zgodnie z danymi OPS w Zielonce, na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie Miasta Zielonki. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. Związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków.

Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2017	17 539 osób
rok 2018	17 589 osób
rok 2019	17 560 osób
rok 2020	18 204 osoby
rok 2021	18 179 osób
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2017	3 350 osób
rok 2018	3 371 osób
rok 2019	3 399 osób
rok 2020	3 566 osób
rok 2021	3 587 osób
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2017	9 896 osób
rok 2018	9 845 osób
rok 2019	9 773 osoby
rok 2020	10 024 osoby
rok 2021	9 982 osoby

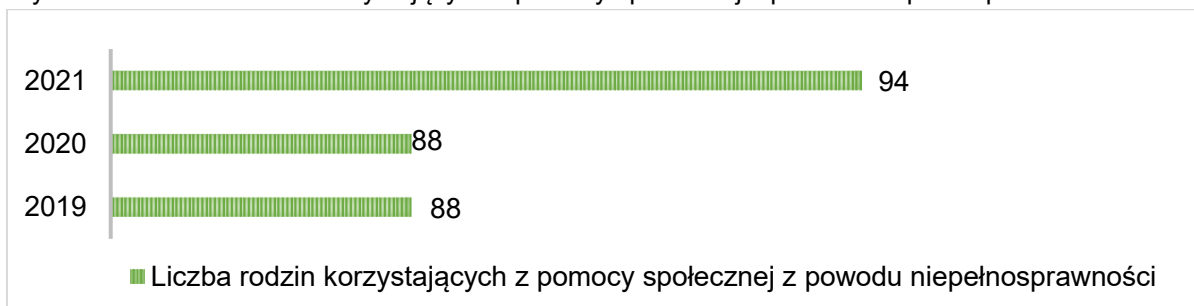
osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2017	4 293 osoby
rok 2018	4 373 osoby
rok 2019	4 388 osób
rok 2020	4 614 osób
rok 2021	4 610 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

Zgodnie z danymi OPS w Zielonce, na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2019 roku była najwyższa i wynosiła 139 rodzin.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie OPS w Zielonce

Częstotliwość występowania ciężkich i długotrwałych chorób oraz niepełnosprawności, w tym m.in. w związku ze starzeniem się społeczeństwa, pozwala przypuszczać, że w okresie objętym Strategią liczba osób wymagających wsparcia z tytułu chorób i niepełnosprawności będzie wzrastać.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Miasta Zielonka:

W okresie od stycznia do czerwca 2021 r. Ośrodek Pomocy Społecznej uczestniczył w programie „Wspieraj Seniora”. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby. Wsparcie obejmowało również załatwienie spraw urzędowych, wyprowadzenie psa, itp.

Klub Senior+

Po przerwie spowodowanej pandemią Klub Senior+ wznowił działalność 24 maja 2021 roku. W 2021 roku do Klubu uczęszczało średnio 16 osób dziennie. W 2021 roku w Klubie odbywały się następujące zajęcia: gimnastyka, taniec w kręgu, punkt cyfrowego wsparcia, trening pamięci, zajęcia psychomotoryczne, terapia zajęciowa z elementami arteterapii, ergoterapii i socjoterapii. Poza zajęciami cyklicznymi odbyły się liczne warsztaty z zakresu umiejętności interpersonalnych, szkolenia z zakresu nowych technologii, spotkania okolicznościowe oraz wycieczki.

Klub Seniora „Babie Lato”

Celem klubu jest aktywizowanie i organizowanie czasu wolnego osób starszych oraz w miarę możliwości wspieranie osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych.

Dni Seniora 2021

Szczególną inicjatywę w 2021 roku stanowiły Dni Seniora – tydzień wydarzeń o charakterze kulturalno-sportowym, zorganizowanych w październiku 2021. Zainaugurowano je spektaklem teatralnym oraz koncertem muzycznym. Program obejmował warsztaty, spotkania integracyjne i animacyjne oraz zajęcia sportowe.

Ośrodek Kultury i Sportu w Zielonce

OkiS w Zielonce zarządzał pomieszczeniami przy ul. Przemysłowej 4a w Zielonce, w których swoje zajęcia realizują: Klub Seniora, Chór Seniora, klub rękodzieła artystycznego seniorów „Bławatek”. Ponadto w Ośrodku działał Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki”

Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki” działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonce. W 2021 roku do Klubu uczęszcza 12 osób, w wieku od 27 do 66 lat. Wszyscy uczestnicy są mieszkańcami Zielonki. Z uwagi na obostrzenia epidemiczne Klub był zamknięty do 26 lutego 2021 roku. W tym czasie terapeuci odbywali rozmowy telefoniczne z podopiecznymi i ich rodzinami. Od 1 marca 2021 roku. Klub Muminki wznowił zajęcia stacjonarne z zachowaniem zasad sanitarno- epidemiologicznych. Zajęcia prowadzone były z podziałem na grupy lub w postaci spotkań indywidualnych. W Klubie prowadzone są również różnorodne zajęcia w formie terapii zajęciowej.

Program Opieka Wytchnieniowa

Program dedykowany jest członkom rodzin lub opiekunom, którzy wymagają wsparcia w postaci czasowej pomocy w sprawowaniu bezpośredniej, codziennej opieki nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Celem Programu jest odciążenie opiekunów od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu wolnego, wzmocnienie osobistego potencjału opiekunów osób niepełnosprawnych. W 2021 roku opieką wytchnieniową zostały objęte 3 rodziny.

Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

Jest to usługa ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te mają możliwość skorzystania z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych, korzystaniu z dóbr kultury. W 2021 roku tą formą pomocy objętych było 6 osób.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń;
- stażu;
- prac interwencyjnych;
- przygotowania zawodowego dorosłych;
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
- studiów podyplomowych;
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;

- bonu na zasiedlenie;
- bonu szkoleniowego;
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.¹²

Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
---	---

¹² Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie - informacje dla osób z niepełnosprawnościami

<p>Uprawnienia osoby z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
<p>Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

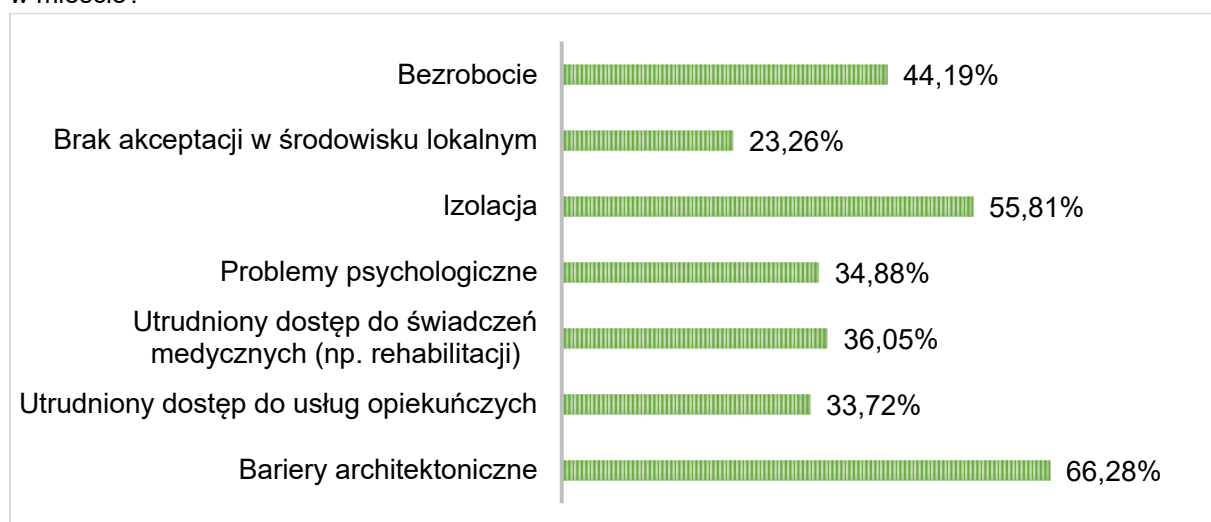
Pracownicy OPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na bariery architektoniczne, samotność, dyskryminację, izolację, brak chętnych do świadczeniu usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ograniczoną ofertę pracy, brak dostępu do imprez kulturalnych oraz zbyt mała oferta spędzania czasu dla osób z niepełnosprawnościami. Idąc dalej, według 80,00% badanych pracowników oferta pomocy osobom z niepełnosprawnościami (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) nie jest wystarczająca. Z kolei, 10,00% miało przeciwne zdanie w tym temacie i tyle samo nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy OPS wymieniali najczęściej samotność, niepełnosprawność, niskie świadczenia emerytalno- rentowe, brak zainteresowania rodziny, konflikty rodzinne, brak wsparcia psychologicznego oraz bariery architektoniczne. Według łącznie 80,00% badanych pracowników oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest raczej niewystarczająca. Z kolei, 10,00% miało przeciwne zdanie w tym temacie i tyle samo nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 66,28% badanych wskazało na bariery architektoniczne, a 55,81% na izolację. Zwrócono również uwagę na bezrobocie (44,19%), utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (36,05%), problemy psychologiczne (34,88%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (33,72%) oraz na brak akceptacji w środowisku lokalnym (23,26%).

Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

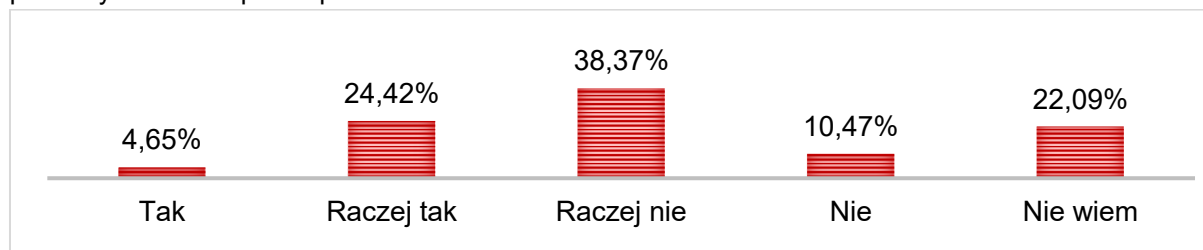
Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w mieście?

Ponadto, 38,37% przyznało, że działania podejmowane na terenie Zielonki raczej nie uwzględniają potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Kolejno 24,42% miało odmienne

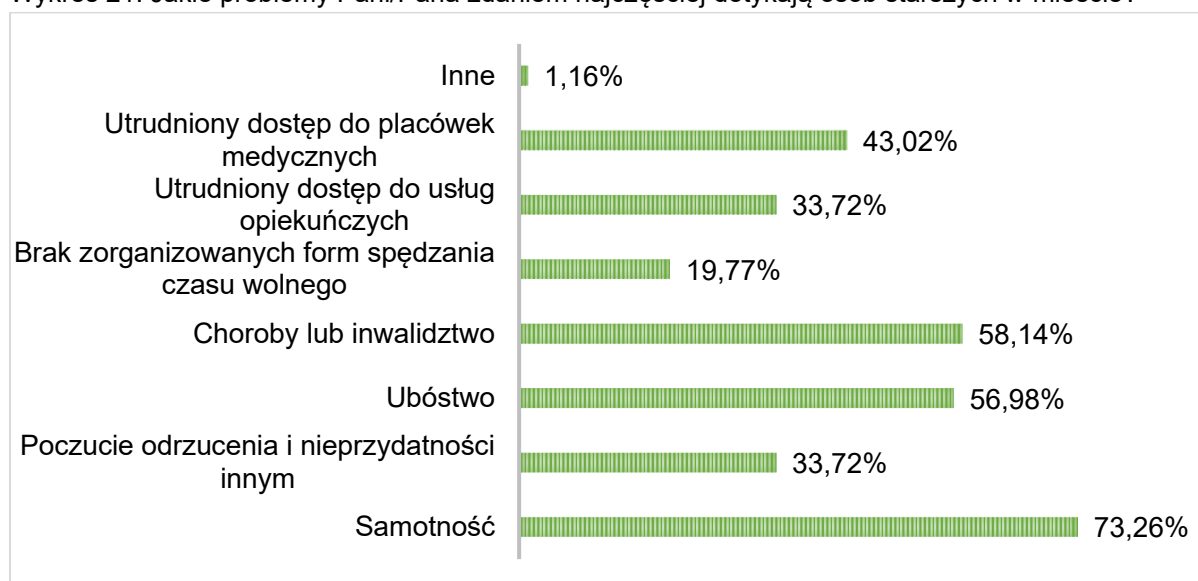
zdanie w tym temacie. Z kolei, 10,47% stwierdziło, że takie potrzeby są zdecydowanie nieuwzględniane, a 4,65% stwierdziło, iż są one uwzględniane. Pozostałe 22,09% nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

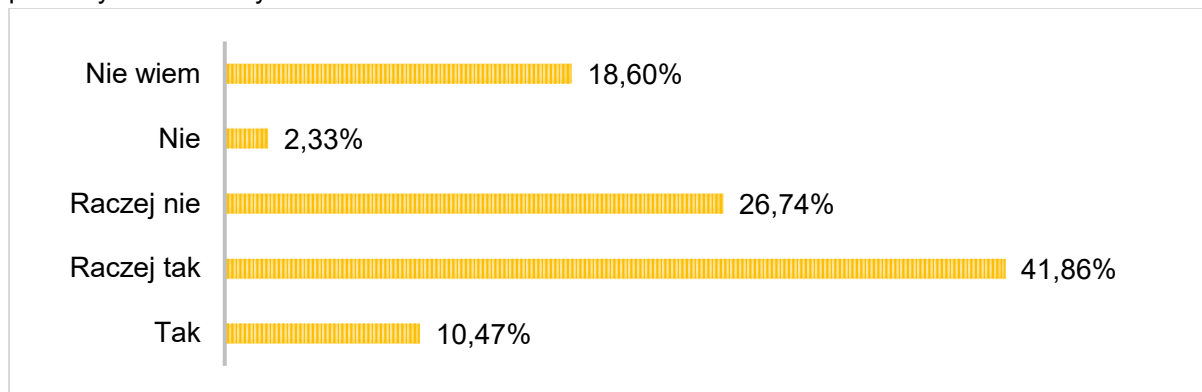
W trakcie ankietyzacji poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej na samotność (73,26%), choroby lub inwalidztwo (58,14%), ubóstwo (56,98%), jak również na utrudniony dostęp do placówek medycznych (43,02%). Zwrócono również uwagę na poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (33,72%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (33,72%), brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (19,77%) oraz brak mieszkań (1,16%). Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w mieście?

Według 41,86% badanych mieszkańców, działania podejmowane na terenie Miasta Zielonka raczej uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, 26,74% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Idąc dalej, 10,47% przyznało, iż działania te zdecydowanie uwzględniają takie potrzeby, a 2,33% przyznało, że zdecydowanie nie uwzględniają takich potrzeb. Pozostałe 18,60% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

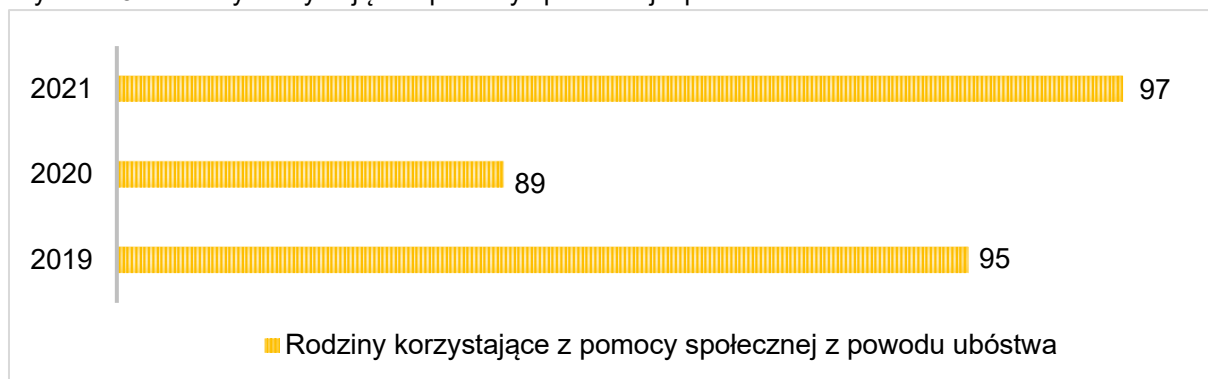
Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc domowa, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi OPS w Zielonce, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa była najwyższa w 2021 roku i wynosiła 97 rodzin.

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu Miasta Zielonka zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat do wycieczek szkolnych). Z pozyskanych danych wynika, iż w szkołach jest wielu uczniów, którzy potrzebują takiego wsparcia. Taką odpowiedź wskazało 44,55% ankietowanych. Natomiast 17,82% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 37,62% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. W dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka¹³.

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

¹³ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

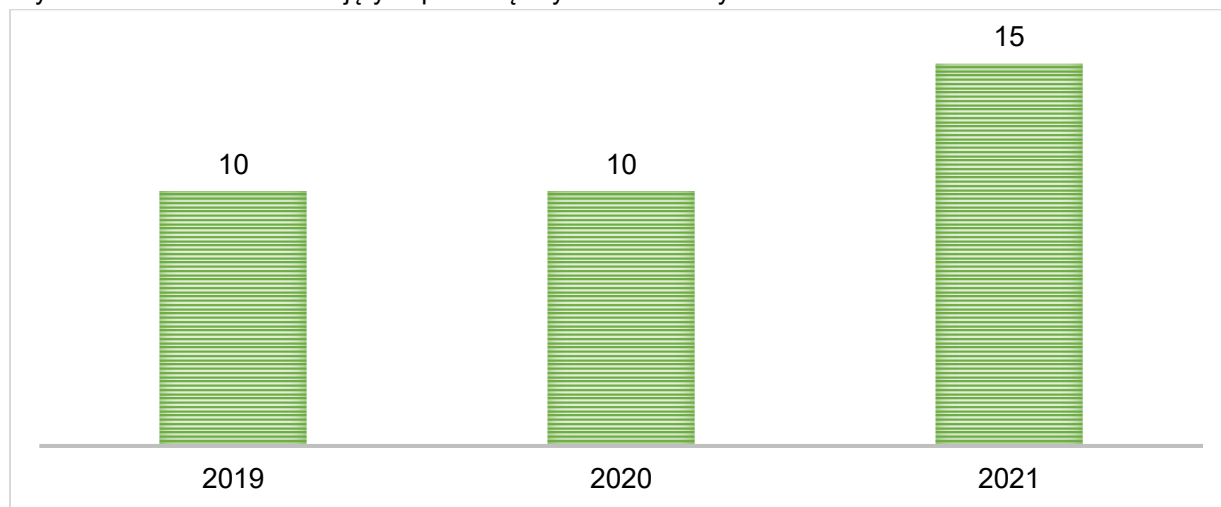
Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. Zadaniem asystentów jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym grozi zabranie dzieci.

Główne problemy rodzin z którymi pracował asystent w 2021 roku:

- problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, brak prawidłowych relacji rodziców i wzorców wychowawczych,
- samotne wychowywanie dziecka przez jednego z rodziców,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- nadużywanie alkoholu przez członków rodziny,
- nieumiejętność rozwiązywania problemów w rodzinie.

Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. W 2021 roku z jego pomocy korzystało 15 rodzin.

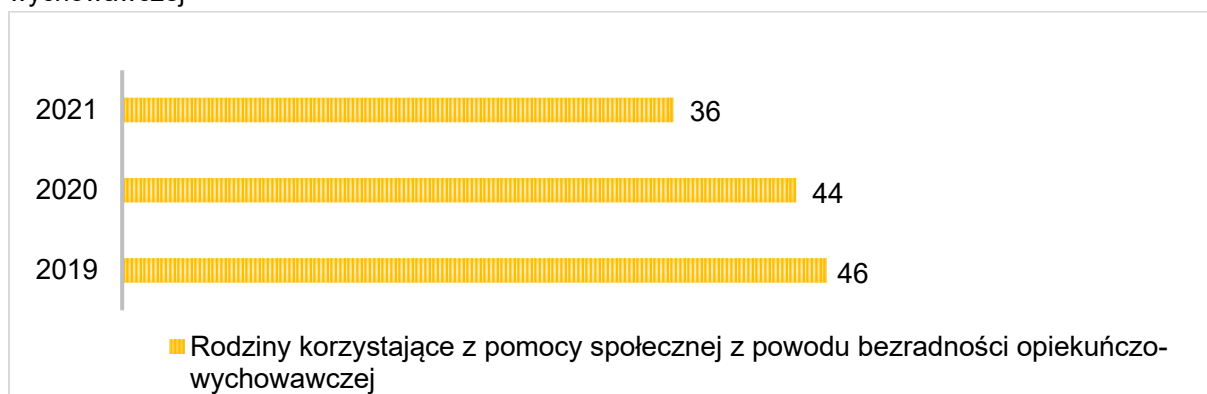
Wykres 24. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta Zielonka za 2021 rok

Analizując szczegółowe dane OPS w Zielonce z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2021 roku była najniższa.

Wykres 25. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Zielonce

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników OPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej: niski poziom umiejętności wychowawczych, uzależnienia, wielodzietność, niepełnosprawność/długotrwała choroba, niskie dochody oraz przemoc domowa. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały niepełną rodzinę oraz ubóstwo.

Przemoc domowa

Pojęcie przemocy domowej jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle przepisu art. 2 ust. 1 o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domową należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków, finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- małoletniego,
- wobec których stosowana jest przemoc domowa¹⁴.

Rodzaje przemocy:

- fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej,
- psychiczna - naruszenie godności osobistej,
- seksualna - naruszenie intymności,
- ekonomiczna - naruszenie własności,
- zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Wszystkie powyższe formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, a każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym oraz psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które ich doznają. Stosowanie przemocy prowadzi w konsekwencji do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie drastyczne skutki zauważa się u dzieci, gdyż krzywdzenie może zaburzyć ich funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia. Należy pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy domowej. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Można mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy domowej, ale nie można stwierdzić, że są jej przyczyną.

Zespół Interdyscyplinarny

Głównym celem Zespołu jest podnoszenie efektywności działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Głównym zadaniem Zespołu

¹⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów. Ponadto do Zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Działalność Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zapewnienie efektywnej współpracy kręgu instytucji i organizacji działający na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta Zielonka.

Siedziba Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego mieści się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonce.

Analizując dane można zauważyć, iż wzrosła liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego na przestrzeni lat 2019-2021.

Działalność Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021:

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 4 posiedzenia,
- rok 2020: 4 posiedzenia,
- rok 2021: 4 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 20 rodzin,
- rok 2020: 23 rodziny,
- rok 2021: 30 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem:

- rok 2019: 62 osoby,
- rok 2020: 71 osób,
- rok 2021: 96 osób.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” była najwyższa w 2021 roku. Ponadto w 2019 i 2021 roku liczba zakończonych procedur była również najwyższa.

Procedura „Niebieska Karta” w latach 2019-2021:

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A” wszczynających procedurę:

- rok 2019: 20 formularzy,
- rok 2020: 23 formularze,
- rok 2021: 30 formularzy.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-C”:

- rok 2019: 16 formularzy,
- rok 2020: 21 formularzy,
- rok 2021: 25 formularzy.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D”:

- rok 2019: 13 formularzy,
- rok 2020: 13 formularzy,
- rok 2021: 14 formularzy.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2019: 20 rodzin,
- rok 2020: 23 rodziny,
- rok 2021: 30 rodziny.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w danym roku:

- rok 2019: 20 rodzin,
- rok 2020: 23 rodziny,
- rok 2021: 30 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” ogółem:

- rok 2019: 26 zakończonych procedur,
- rok 2020: 21 zakończonych procedur,
- rok 2021: 26 zakończonych procedur.

Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że były dotknięte przemocą domową:

- rok 2019: 42 osoby,
- rok 2020: 48 osób,
- Rok 2021: 67 osób.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa (psychologiczne, prawne socjalne, zawodowe i rodzinne):

- rok 2019: 42 osoby,
- rok 2020: 48 osób,
- rok 2021: 67 osób.

Z przedstawionych poniżej danych wynika, iż kobiety oraz nieletni w przedziale 13-18 lat są najczęściej osobami doznającymi przemocy domowej, natomiast mężczyźni są osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową. Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba osób dotkniętych przemocą domową.

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową w latach 2019-2021

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową:

- rok 2019: 42 osoby,
- rok 2020: 48 osób,
- rok 2021: 67 osób.

Liczba kobiet, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową:

- rok 2019: 23 kobiety,
- rok 2020: 34 kobiety,
- rok 2021: 41 kobiet.

Liczba mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięci przemocą domową:

- rok 2019: 19 mężczyzn,
- rok 2020: 14 mężczyzn,
- rok 2021: 26 mężczyzn.

Liczba nieletnich w przedziale wieku 13-18 lat, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięci przemocą domową:

- rok 2019: 24 nieletnich,
- rok 2020: 13 nieletnich,
- rok 2021: 41 nieletnich.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową:

- rok 2019: 20 osób,
- rok 2020: 23 osoby,
- Rok 2021: 29 osób.

Liczba kobiet, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową:

- rok 2019: 5 kobiet,
- rok 2020: 4 kobiety,
- rok 2021: 2 kobiety.

Liczba mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową:

- rok 2019: 15 mężczyzn,
- rok 2020: 19 mężczyzn,
- rok 2021: 27 mężczyzn.

Liczba dzieci obecnych podczas interwencji:

- rok 2019: 9 dzieci,
- rok 2020: 20 dzieci,
- rok 2021: 10 dzieci.

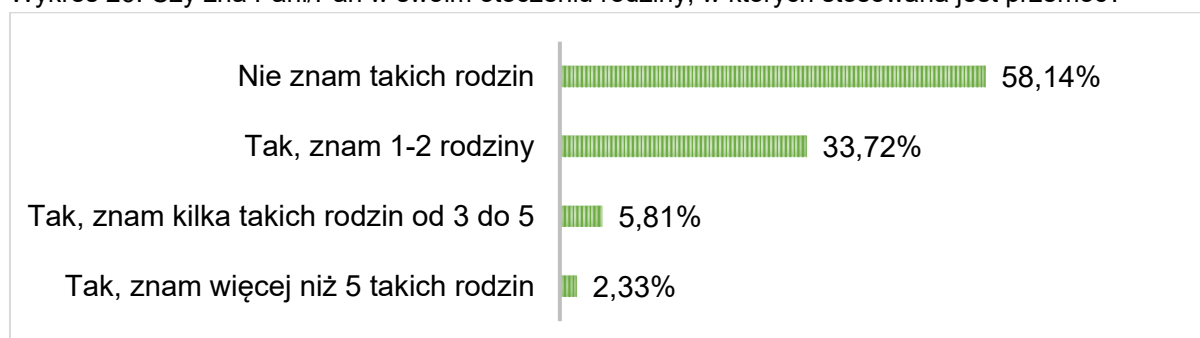
Tabela 22. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

Liczba szkoleń	
rok 2019	1 szkolenie
rok 2020	0
rok 2021	1 szkolenie

W 2021 roku z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej, korzystało 30 rodzin. Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z tego powodu z pomocy społecznej.

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców, ogółem łącznie 41,86% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, w tym: 33,72% zna 1-2 takie rodziny, 5,81% od 3 do 5 takich rodzin, a 2,33% zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 58,14% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Wykres 26. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?

Ponadto, 22,09% osobiście doświadczyło przemocy domowej, gdzie osobą stosującą przemoc był najczęściej ojciec, mąż oraz rodzice. Kilku badanych mieszkańców nie wskazało osób stosujących przemoc wobec nich. Z pozyskanych danych wynika, iż 26,74% ankietowanych zna instytucje pomocowe w swoim środowisku, a wśród najczęściej wymienianych znalazły się: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce oraz Komisariat Policji. Pozostałe 73,26% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Idąc dalej, 70,93% badanych mieszkańców przyznało, iż rodzic nie ma prawa stosować kar cielesnych wobec swoich dzieci. Z kolei, 15,12% przyznało, że rodzice

mogą karać swoje dzieci, jeśli inne metody zawodzą. Według 5,81% rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 8,14% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii.

Gdy zapytano nauczycieli, czy znają uczniów, którzy mogą doświadczać problemu przemocy domowej, łącznie 61,39% udzieliło odpowiedzi twierdzącej, w tym: 54,46% zna kilku takich uczniów, a 6,93% wielu takich uczniów. Z kolei, 2,97% stwierdziło, że taki problem nie występuje w ich środowisku szkolnym. Pozostałe 35,64% nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie.

Idąc dalej, zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swoim domu. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych odpowiedziała twierdząco na tak zadane pytanie. Uczniowie mają zazwyczaj pełne zaufanie do swoich rodziców i dzielą się z nimi wszystkimi problemami.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka¹⁵.

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. I tak, 58,31% badanych rodziców przyznało, że rozmawia z dzieckiem na ten temat. Kolejno 28,34% odpowiedziało, że najczęściej

¹⁵ Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania, a 9,64% rodziców stosuje różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Z kolei, 1,95% reaguje w inny sposób, a pozostałe 0,65% przyznało, iż używa siły fizycznej wobec dziecka.

Następnie, zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar deklaracje najczęściej dotyczyły tego, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku (14,66%).

Zdecydowana większość rodziców uczniów uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców (93,49%). Kolejno 2,93% stwierdziło, iż dziecko powinno czuć respekt przed rodzicem, a pozostałe 3,58% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na tak zadane pytanie.

W drodze badania okazało się również, że 53,09% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 25,73% wyraziło zdanie przeciwnie, a 21,17% respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

Badania przeprowadzone wśród rodziców uczniów pokazały, że 25,08% zna 1-2 rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. Następnie 6,19% zna od 3 do 5 takich przypadków, a 5,86% wskazało na znajomość powyżej 5 takich rodzin. Pozostałe 62,87% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta Zielonka, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych dynamicznie wzrasta wraz z ich wiekiem.

Tabela 23. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	15,58%	26,37%
palenie papierosów, w tym papierosy elektroniczne	7,79%	17,58%

Ponadto, wielu uczniów szkół podstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Znajomości te poszerzają się wraz z wiekiem badanych uczniów.

Tabela 24. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	27,27%	49,45%
palenie papierosów	45,45%	70,33%
zażywanie narkotyków	2,60%	17,58%

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli szkół. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem ten jest dość mocno rozpowszechniony wśród uczniów, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych oraz picia alkoholu i palenia papierosów.

Tabela 25. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
napoje energetyczne	
w mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	65,35%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	31,68%
w mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	2,97%
alkohol	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	40,59%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	47,52%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	11,88%
papierosy	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	32,67%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	64,36%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	2,97%
narkotyki	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	3,96%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	50,50%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	45,54%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, zdecydowana większość oceniła ją jako trudną lub nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Jednak 11,88% respondentów przyznało, iż uczniowie mają łatwy dostęp do alkoholu, gdyż proszą o zakup dorosłe osoby, a 5,94% uznało, iż uczniowie łatwo mogą zdobyć narkotyki od starszych znajomych.

Większość nauczycieli na poziomie dobrym oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego. Co więcej, większość przyznała, iż jest raczej dobrze przygotowana do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Niepokojącym jest, że 89,11% nauczycieli zadeklarowało, iż wśród uczniów można zaobserwować zachowania, które mogą wskazywać na problemy depresyjne, czy też związane z różnymi uzależnieniami. Z kolei 1,98% stwierdziło, iż nie spotkało się z takimi zachowaniami wśród uczniów, a pozostałe 8,91% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

W opinii 37,62% nauczycieli oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów jest wystarczająca. Ponadto 42,57% nauczycieli było zdania, iż szkoły nie dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicach szkolnych.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji¹⁶.

¹⁶ Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu Miasta Zielonka, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież, pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 71,34% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Następnie 27,69% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem. Pozostałe 0,98% tj. troje rodziców przyznało, iż nie ma stałego kontaktu z dzieckiem ze względu na inne obowiązki.

Idąc dalej, 39,41% z nich odpowiedziało, że ich dzieci dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a 58,63% badanych rodziców stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim. Pozostałe 1,95% przyznało, iż ich dzieci nigdy nie rozmawiają o swoich problemach.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, zdaniem 78,18% respondentów ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 21,82% przyznało, iż wie o kłopotach swojego dziecka, a najczęściej wymienianymi problemami były problemy z rówieśnikami.

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 39,74% respondentów stwierdziło, iż zdarza się to rzadko, a 18,57% przyznało, iż takie sytuacje występują od czasu do czasu. Z kolei, 0,98% przyznało, iż takie sytuacje mają miejsce często. Pozostałe 40,72% zadeklarowało, że ich dzieci nigdy nie zachowują się agresywnie.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia

niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców czy ich dziecko pali papierosy, zdecydowana większość zaprzeczyła (88,27%). Z kolei, 5,54% przyznało, iż podejrzewa, że jego dziecko pali. Pozostałe 6,19% respondentów przyznało, iż nie wie czy taka sytuacja miała miejsce.

W przypadku pytania o upojenie alkoholowe swojego dziecka, 87,30% respondentów zaprzeczyło by taka sytuacja miała miejsce. Z kolei, 6,51% rodziców przyznało, iż taka sytuacja miała miejsce 1-2 razy, a 1,95% zaznaczyło, iż miało to miejsce kilka razy. Pozostałe 4,23% przyznało, iż nie wie czy taka sytuacja miała miejsce.

Ponadto prawie wszyscy rodzice tj. 95,44% zadeklarowali, iż ich dzieci nigdy nie używały środków odurzających - narkotyków lub dopalaczy. Z kolei, jeden rodzic przyznał, iż taka sytuacja miała miejsce jeden, dwa razy. Pozostałe 4,23% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów, o to czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Większość respondentów tj. 75,57% stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 24,43% tj. 75 osób przyznało, że nie potrafiliby rozpoznać czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami. I tak, 31,92% przyznało, że taki problem występuje na terenie szkół, natomiast 11,73% stanowczo zaprzeczyło. Pozostałe 56,35% nie umiało jednoznacznie udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Kolejno zapytano rodziców, czy według nich szkoły zapewniają wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 35,83% odpowiedziało przecząco na tak zadane

pytanie, a 27,36% miało odmienne zdanie. Pozostałe 36,81% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Ponadto, 63,52% respondentów nie zna w swoim środowisku instytucji pomagającym osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 36,48% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Ostatnie pytanie tej części dotyczyło działań jakie zdaniem rodziców należy podejmować w celu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Na pierwszym miejscu respondenci wskazali na organizowanie dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem, lekarzem. Następnie na organizowanie dla dzieci różnych form czasu wolnego tj. kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych, festynów. Kolejno zdaniem rodziców należałoby organizować pogadanki na wywiadówkach, podczas spotkań rodziców z dyrektorem. Wielu rodziców zaproponowało również inne działania, które należy według nich przeprowadzić. Wśród nich znalazło się przede wszystkim organizowanie spotkań z osobami, które wyszły z nałogu oraz stawianie na rozmowę rodzica z dzieckiem.

Przemoc rówieśnicza

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż 50,65% uczniów klas piątych i szóstych oraz 45,05% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, że osobiście doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Ponadto 36,36% klas młodszych oraz 41,76% klas starszych przyznało, iż w szkole są uczniowie, przed którymi badani odczuwają lęk. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Zazwyczaj uczniowie obserwują zjawiska przemocy rzadko, raz na pół roku. Wielu uczniów spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą, jak również wielu uczestniczyło w czynnym akcie przemocy.

Tabela 26. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

Akty przemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spotykane przejawy przemocy poza szkołą	16,88%	30,77%
czynne uczestnictwo w aktach przemocy	24,68%	20,88%

Bycie osobą doznającą przemocy jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni zatem kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniało się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają. Tym bardziej, że na pytanie kogo w pierwszej kolejności uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub osobą doznającą przemocy, najczęściej wskazywali grono pedagogiczne (wychowawcę, dyrektora szkoły, nauczyciela lub pedagoga).

Nieco niepokojący okazał się wynik dotyczący poziomu wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 46,75% uczniów klasy piątej i szóstej oraz 46,15% uczniów klas starszych.

Uczestniczący w ankietyzacji nauczyciele szkół z terenu Miasta Zielonka potwierdzili występowanie aktów agresji i przemocy wśród uczniów, jednak jak stwierdziła większość z nich tj. 52,48% są to nieliczne przypadki. Następnie 36,63% nauczycieli spotykało się wiele razy z taką sytuacją. Z kolei, 4,95% przyznało, że zjawisko to nie występuje w ich środowisku szkolnym, a pozostałe 5,94% nie miało zdania w tym temacie.

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych - choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów. Z pozyskanych danych wynika, że zdecydowana większość ankietowanych uczniów poszczególnych klas wie, czym jest cyberprzemoc. Wielu uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 27. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

Zjawisko cyberprzemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
doświadczenie cyberprzemocy	41,56%	46,15%
stosowanie cyberprzemocy	5,19%	14,29%

Zapytano także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. Uzyskany wynik jest niepokojący, gdyż 88,31% uczniów klas piątych i szóstych oraz 79,12% uczniów klas siódmych i ósmych nie zna ani jednej takiej organizacji.

W drodze badania przeprowadzonego wśród rodziców uczniów okazało się, że prawie wszyscy z nich mają świadomość czym jest zjawisko cyberprzemocy.

Zapytano również ankietowanych, czy znają przypadki stosowania cyberprzemocy w środowisku szkolnym swoich dzieci. I tak, 66,78% respondentów odpowiedziało, że

nie zna takich przypadków. Kolejno 28,34% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy wobec koleżanki/kolegi swojego dziecka. Pozostałe 4,89% przyznało, że ich dziecko osobiście doświadczyło tego rodzaju przemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym, ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania, zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie Miasta Zielonki, obejmuje lata 2017-2021. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce, Policję, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w styczniu i lutym 2023 roku.

Z danych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Obserwowana systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, może świadczyć o poprawie, sytuacji materialno- bytowej rodzin.

Przeprowadzona w oparciu o dane z OPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy wskazała, że były to najczęściej osoby i rodziny borykające się z długotrwałą lub ciężką chorobą oraz ubóstwem. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy społecznej były: niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Na przestrzeni lat 2017-2021 zaobserwowano zwiększającą się liczbę osób bezrobotnych. Ponadto, na przestrzeni lat 2017-2020 wzrosła ogólna liczba osób pracujących w gminie o 4,86%, natomiast w 2021 roku nastąpił spadek o 2,35%.

Poziom przedsiębiorczości indywidualnej w Mieście Zielonka można uznać za dość wysoki (wg rejestru CEIDG oraz REGON dla prowadzących działalność gospodarczą),

jednakże liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców (REGON) nie ulega większym zmianom od lat. Przeważają działalności o charakterze samozatrudnienia, brakuje dużych przedsiębiorców, zapewniających miejsca pracy.

Brak napływu nowych młodych mieszkańców ma konsekwencje w postaci niekorzystnie kształtującej się struktury wiekowej mieszkańców w porównaniu do innych gmin powiatu wołomińskiego.

Struktura wiekowa mieszkańców Zielonki wskazuje na cechy społeczeństwa starzejącego się. Niekorzystne perspektywy związane z migracjami - zwłaszcza ludzi młodych, jak również niekorzystne zmiany w obszarze wartości rodzinnych, co skutkuje niejednokrotnie rozpadem rodziny często wielopokoleniowej. Obserwowane zmiany mają również związek ze zmieniającą się strukturą i funkcjami rodziny. Rodziny, coraz częściej nie są w stanie tak jak do tej pory, zapewnić wystarczającej i odpowiedniej do potrzeb opieki seniorom czy przewlekle chorym członkom rodziny, w miejscu zamieszkania. Wynika z tego, że wyzwaniem m.in. dla służb społecznych i podmiotów pożytku publicznego w najbliższych latach będzie pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych osób starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych.

Dane z przeprowadzonej ankiety społecznej wśród mieszkańców z terenu Miasta Zielonka wskazały, iż najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona na poziomie 3,78. Ponadto, dla 50,00% badanych jest to problem zauważalny na terenie miasta, a dla 22,09% jest to problem bardzo powszechny. Ponadto wielu uczniów niezależnie od grupy wiekowej przyznało, iż miało już kontakt z alkoholem. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie miasta.

Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Miasta Zielonka okazały się: problem ubóstwa oraz problem przemocy. Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania innych najistotniejszych problemów w ich otoczeniu. Wśród nich

znalazły się problemy tj.: inflacja, drożyzna, zły stan psychiczny dzieci i młodzieży, brak mieszkań oraz znieczulica społeczna.

Badani mieszkańcy najlepiej ocenili ofertę instytucji kulturalnych oraz ofertę sportu i rekreacji na terenie miasta, natomiast najbardziej niezadowoleni są z oferty opieki zdrowotnej oraz opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki).

Oferta kulturalna Miasta Zielonka jest wysoce różnorodna i dostosowana do różnych grup wiekowych, umożliwiając tym samym wszystkim mieszkańcom integrację społeczną i aktywne uczestnictwo w życiu miasta, a co za tym idzie – oferta stwarza również szeroki wachlarz propozycji spędzania wolnego czasu.

Ponadto, zarówno pracownicy OPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się na terenie miasta seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się problemy tj.: samotność, ubóstwo, bariery architektoniczne, izolacja oraz utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym do rehabilitacji.

Badania zrealizowane wśród mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii dotyczy mieszkańców z terenu Miasta Zielonka. Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż dla 16,28% jest to problem zauważalny na terenie Miasta Zielonka, a dla 4,65% jest to problem powszechny. Ponadto, 20,93% badanych zna osoby, które zażywają narkotyki.

Na terenie Miasta Zielonki zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 41,86% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 22,09% osobiście doświadczyło przemocy domowej. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania.

Pozytywnym jest, iż zdecydowana większość badanych mieszkańców oceniła pozytywnie warunki życia w gminie. Jedynie 8,14% wyraziło swoje niezadowolenie w powyższej kwestii.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Miasta Zielonka oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należycie wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi,
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju,
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w Zielonce,
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej Miasta Zielonka oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu miasta, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla Miasta Zielonka uwzględniono takie obszary jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja;
- 6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce, w tym: działalność 21 poradni specjalistycznych. • Działalność 5 podmiotów niepublicznych, które zapewniają dostępność lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) oraz szeregu lekarzy specjalistów, m.in. endokrynologa, ortopedy, czy urologa. • Działalność sześciu ogólnodostępnych aptek na terenie miasta. • Prowadzenie profilaktycznych programów zdrowotnych na terenie miasta. • Stosunkowo wystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta miasta w zakresie opieki zdrowotnej.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów. • Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej. • Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców. • Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej. • Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę. • Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców. • Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA	
Mocne strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej. • Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę OPS. • Zaangażowanie pracowników OPS w działalność na rzecz problematyki społecznej. • Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych. • Funkcjonowanie: Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, Powiatowej Karty Dużej Rodziny oraz Gminnej Karty Dużej Rodziny. • Działalność Placówek Wsparcia Dziennego w formie świetlic. • Praca Asystenta Rodziny. • Funkcjonowanie Domu Samotnej Matki, prowadzonego przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej. • Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 	
Słabe strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Nowe zadania ustawowe nakładane na OPS. • Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji. • Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową. • Bierność klientów pomocy społecznej. 	
Szanse	
<ul style="list-style-type: none"> • Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS. • Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach. • Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin. • Efektywna praca socjalna. 	
Zagrożenia	
<ul style="list-style-type: none"> • Natłok obowiązków co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami. • Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych. • Zubożenie społeczeństwa. 	

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW WSZELKICH UZALEŻNIEŃ ORAZ PROBLEMU PRZEMOCY

Mocne strony

- Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Informacyjno-Konsultacyjnego ds. uzależnień.
- Działalność Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz problemem przemocy domowej.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień oraz w obszarze przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wczesna inicjacja alkoholowa wśród dzieci i młodzieży (deklarowany w badaniu ankietowym wiek 11 lat).
- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 67,44% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (32,58% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie przypadków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (20,93% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (30,24% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii.
- Znajomość osób, które zażywają narkotyki (20,93% badanych mieszkańców zna osoby zażywające narkotyki).

<ul style="list-style-type: none"> • Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (10,47% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków). • Występowanie problemu przemocy domowej (41,86% badanych mieszkańców zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 22,09% osobiście doświadczyło przemocy domowej). • Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej. • Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od telefonu i Internetu.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach. • Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów. • Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych. • Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz zagrożeń związanych z problemem przemocy poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach. • Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób dotkniętych problemem przemocy.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień. • Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych. • Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY	
Mocne strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Sprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. • Potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym. • Wysoki poziom przedsiębiorczości indywidualnej w Mieście Zielonka. • Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych. • Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej. 	
Słabe strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost bezrobocia na lokalnym rynku pracy. • Deficyt terenów inwestycyjnych. • Brak dużych przedsiębiorstw, zapewniających miejsca pracy. • Zjawisko dziedziczenia bezrobocia. • Słaba oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami. • Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia. 	
Szanse	
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej). • Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach. • Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie Zielonki. 	
Zagrożenia	
<ul style="list-style-type: none"> • Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. • Wzrost liczby osób bezrobotnych. • Wysokie koszty pracodawców. • Zjawisko nielegalnego zatrudnienia. 	

EDUKACJA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie publicznego żłobka oraz 3 placówek niepublicznych zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3. • Funkcjonowanie 3 publicznych oraz 3 niepublicznych przedszkoli, jak również jednego punktu przedszkolnego. • Działalność 5 szkół podstawowych na terenie miasta. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna na terenie miasta. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie miasta. • Odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów. • Dobrze oceniane przez mieszkańców działania miasta w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. • Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3. • Niewystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta opieki dla dzieci do lat 3. • Rosnąca liczba dzieci oczekujących na miejsce w przedszkolu publicznym. • Niewystarczająca ilość miejsc w świetlicach szkolnych.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne). • Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej). • Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników OPS w pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Klubu Senior+ oraz Klubu Seniora „Babie Lato”.
- Działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku w OKiS.
- Funkcjonowanie Klubu Osób Niepełnosprawnych „Muminki”.
- Funkcjonowanie programu „Opieka Wytchnieniowa” oraz programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawne”.
- Funkcjonowanie Programu Wspieraj Seniora.
- Działalność Domu Pomocy Społecznej prowadzonego przez Starostwo Powiatowe w Wołominie .
- Dobrze oceniane przez mieszkańców działania na rzecz osób starszych.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Słabe strony

- Istniejące bariery architektoniczne.
- Wykluczenie społeczne, samotność.
- Niska aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego.
- Niewystarczająco ocenione przez mieszkańców działania w gminie na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Likwidowanie barier architektonicznych. • Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych. • Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami. • Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne. • Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. • Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. • Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością. • Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. • Niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami. • Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy Zielonki wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez gminę wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań miasta w zakresie ochrony zdrowia (37,21%) oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (32,56%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na zapewnienie opieki w żłobkach (24,42%) oraz na przeciwdziałanie alkoholizmowi (22,09%).

Tabela 28. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie miasta bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

37,21%	ochrona zdrowia
32,56%	zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
24,42%	zapewnienie opieki w żłobkach

22,09%	przeciwdziałanie alkoholizmowi
19,77%	pomoc osobom z niepełnosprawnościami
17,44%	przeciwdziałanie ubóstwu wsparcie osób starszych
11,63%	przeciwdziałanie narkomanii zapewnienie opieki przedszkolnej wspieranie rodzin wielodzietnych
10,47%	ograniczenie bezrobocia ochrona macierzyństwa
9,30%	zapobieganie bezdomności przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej
4,65%	inny niezadowolający obszar: zapewnienie mieszkań, skuteczność policji, skuteczność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, pomoc osobom LGBT

WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku miasta w perspektywie najbliższych lat.

Jest to istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Zielonka została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Miasto Zielonka w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy, w szczególności społeczne, kulturalne i edukacyjne dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

Z kolei rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego. Wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Zielonki jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, czerpiąca z ich potencjału, zmierzająca do zapewnienia pożądanej jakości życia.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Proces dążenia do realizacji określonych powyżej wizji i misji, wymaga zdefiniowania celów strategicznych projektowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania podejmowane dla realizacji poszczególnych celów są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania projektu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2021 rok, natomiast na wartość docelową 2029 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Promowanie prawidłowego modelu rodziny;
- 1.1.2 Realizacja projektów obejmujących pomoc rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych oraz alimentacyjnych;
- 1.1.5 Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych dla rodzin dysfunkcyjnych.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
- 1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);
- 1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- 1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- 1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- 1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych).

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- 1.4.2 Realizacja programów zdrowotnych;
- 1.4.3 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągle w okresie obowiązywania Strategii 2023-2029

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta Zielonka, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia, psychologowie i terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń OPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz alimentacyjnych;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, którym OPS udzielił pomocy;
- Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny;
- Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z ogólnopolskiej KDR;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla rodzin wielodzietnych;
- Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych;
- Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi;
- Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- Liczba profilaktycznych programów zdrowotnych.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2029 rok
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń OPS	OPS	197 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	OPS	36 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych	OPS	750 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną	OPS	106 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, którym OPS udzielił pomocy	OPS	36 rodzin	spadek

Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny	OPS	15 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z ogólnopolskiej KDR	OPS	524 rodziny	wzrost
Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla rodzin wielodzietnych	UM, OPS, OKiS	2 inicjatywy	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe	placówki oświatowe	116 osób	wzrost
Liczba inwestycji na rzecz szkół	OPS, placówki oświatowe	1 inwestycja	wzrost
Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego	placówki oświatowe	331 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych	placówki oświatowe	645 osób	wzrost
Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	SP ZOZ Miejski Ośrodek Zdrowia	14 427 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	SP ZOZ Miejski Ośrodek Zdrowia	2 przedsięwzięcia	uzależnione od posiadanych środków finansowych
Liczba profilaktycznych programów zdrowotnych	SP ZOZ Miejski Ośrodek Zdrowia	2 przedsięwzięcia	uzależnione od posiadanych środków finansowych

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie;
- 2.1.2 Diagnozowanie, monitorowanie i wdrażanie procedur zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, w tym dla osób z grup szczególnego ryzyka;
- 2.1.3 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej OPS;
- 2.1.4 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.5 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne czy odzież. Ponadto, zapewnianie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.3 Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych;
- 2.2.4 Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- 2.2.5 Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.6 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).
- 2.2.7 Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów);
- 2.2.8 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: z niepełnosprawnościami; młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy; długotrwale bezrobotnych;

<p>2.2.9 Podejmowanie działań skupiających się na pozyskaniu inwestorów mogących zapewnić nowe miejsca pracy na terenie Miasta Zielonka;</p> <p>2.2.10 Prowadzenie działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości.</p>
<p>2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych</p>
<p>KIERUNKI DZIAŁANIA:</p> <p>2.3.1 Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością;</p> <p>2.3.2 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.</p>
<p>OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:</p> <p>Działanie ciągle w okresie obowiązywania Strategii 2023-2029</p>
<p>PODMIOTY REALIZUJĄCE:</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miasta Zielonka, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.</p>
<p>ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:</p> <p>Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.</p>
<p>PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa; • Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem; • Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin; • Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole; • Liczba osób bezrobotnych; • Liczba osób długotrwale bezrobotnych; • Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia; • Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia; • Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych; • Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo; • Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego;

- Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych;
- Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do działalności gospodarczej;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2029 rok
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa	OPS	97 rodzin	spadek
Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	OPS	106 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin	OPS	0 inicjatyw	uzależnione od posiadanych środków finansowych

Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole	OPS	62 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób bezrobotnych	GUS	413 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	GUS	249 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	OPS	76 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia	UM, OPS, PUP	7 inicjatyw	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych	PUP	18 działań	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo	PUP	18 kursów	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego	PUP	29 osób	uzależnione od środków finansowych, którymi

			dysponować będzie PUP
Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych	PUP	2 projekty	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do działalności gospodarczej	PUP	11 osób	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności	OPS	14 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej	OPS	6 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom i przemocy domowej

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień;
- 3.1.2 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.3 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.4 Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.5 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (MKRPA);
- 3.1.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień;
- 3.1.7 Wsparcie działalności szkół, Policji, Ośrodków Zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- 3.1.8 Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków MKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.9 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- 3.1.10 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy domowej;
- 3.2.2 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie Miasta Zielonka;
- 3.2.3 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy domowej;

- 3.2.4 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy domowej (m.in. pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieka lekarska);
- 3.2.5 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową;
- 3.2.6 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową;
- 3.2.7 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3.2.8 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- 3.2.9 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (szkolenia pracowników socjalnych, ZI, MKRPA).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2029

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta Zielonka, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, psycholodzy, terapeuci, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym diagnoza wszelkich uzależnień oraz diagnoza zjawiska przemocy;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień;
- Liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego;

- Liczba udzielonych konsultacji w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. uzależnień;
- Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach;
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej;
- Liczba założonych Niebieskich Kart;
- Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zakończonych założeniem Niebieskiej Karty;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy domowej.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2029 rok
Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym diagnoza wszelkich uzależnień oraz diagnoza zjawiska przemocy	OPS	0 raportów	2 raporty w okresie trwania Strategii w latach 2023 i 2026
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień	OPS	48 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	MKRPA	7 wniosków	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba udzielonych konsultacji w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. uzależnień	MKRPA	189 konsultacji	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	MKRPA	14 rozmów	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	MKRPA, OPS, placówki oświatowe	12 działań	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia	MKRPA, OPS, placówki oświatowe	6 kampanii	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/ narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych	MKRPA, placówki oświatowe	korzystanie z materiałów zakupionych w 2020 roku	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień	MKRPA, OPS, placówki oświatowe	2 imprezy	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach	MKRPA, OPS, placówki oświatowe	8 programów	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej	OPS, MKRPA, ZI	2 szkolenia	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba założonych Niebieskich Kart	OPS, ZI	30 NK	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	OPS, ZI, Policja	30 interwencji	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej	OPS	30 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej	OPS, placówki oświatowe	0 kampanii	min. 1 kampania na 3 lata w okresie trwania Strategii
---	-------------------------	------------	---

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, diagnoza potrzeb tych osób;
- 4.1.2 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.3 Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami przez OPS;
- 4.1.4 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- 4.1.5 Organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.6 Wsparcie Klubu Senior+;
- 4.1.7 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.8 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.9 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.10 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągle w okresie obowiązywania Strategii 2023-2029

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta Zielona, Ośrodek Pomocy Społecznej, ośrodki zdrowia, Powiatowy Urząd Pracy, placówki kulturalne.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Miasta Zielonka;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- Liczba osób starszych i osób z niepełnosprawnościami objętych pracą socjalną;
- Liczba osób uczestniczących do Klubu Senior+;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba wolontariuszy;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Wzrost aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy i w życiu społecznym;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2021 rok	2029 rok
Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Miasta Zielonka	OPS	0 raportów	1 w okresie trwania Strategii w roku 2026
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	OPS	26 osób	wzrost
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności	OPS	94 rodziny	wzrost
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	OPS	135 rodzin	wzrost
Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	OPS	0 kampanii	min. 1 w okresie trwania Strategii

Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych	UM, OPS	0 inwestycji	wzrost
Liczba osób starszych i osób z niepełnosprawnościami objętych pracą socjalną	OPS	156 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób uczestniczących do Klubu Senior+	OPS, Klub Senior+	50 osób	wzrost
Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół	UM, OPS, placówki oświatowe	30 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	UM, OPS, Placówki kulturalne, kluby seniora	2 działania	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba wolontariuszy	OPS	0 osób	wzrost
Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach	PUP	3 osoby	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem,
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności Miasta Zielonka jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami,
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia,
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów,
- poprawy dostępności i wzrostu jakości usług kulturalnych,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa,
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zmniejszenia skali przemocy domowej,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawidłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześniej działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki,
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń,
- ocena ryzyka oraz zagrożenia,
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia,
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 29. Analiza ryzyka dla Miasta Zielonka

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	niski
prawny	zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	średni
społeczny	brak motywacji osób, co do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania	angażowanie mieszkańców Miasta Zielonka w działania w ramach programów zmierzających do	niski

	Problemów Społecznych, do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	średni
finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu Miasta Zielonka, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu Miasta Zielonka,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Tabela 30. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2023 rok	9 000 000,00 zł
2024 rok	9 358 000,00 zł
2025 rok	9 804 000,00 zł
2026 rok	10 250 000,00 zł
2027 rok	10 700 000,00 zł
2028 rok	11 140 000,00 zł
2029 rok	11 600 000,00 zł

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Miasta Zielonka oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ponadto, w 2026 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Miasta Zielonka, Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce, Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miasta Zielonka.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie miasta organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Program Wspierania Rodziny dla Miasta Zielonka,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Współpracy Miasta Zielonka z organizacjami pozarządowymi.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to jedna z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce.

Cały dokument wraz z uchwałą w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029, dostępny będzie na stronach internetowych:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce,
- Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Zielonka.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na w/w stronach internetowych wraz z załącznikami.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029, to najważniejszy dokument Miasta Zielonka stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej. Określający cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwoli na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami samorządowymi i samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka jest dostosowana do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działaniach instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	8
Tabela 2. Liczba mieszkańców Miasta Zielonka w latach 2017-2021.....	12
Tabela 3. Zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych w Zielonce	18
Tabela 4. Liczba programów profilaktycznych w latach 2019-2021	20
Tabela 5. Podstawowa opieka zdrowotna – liczba świadczeń w latach 2019-2021 .	20
Tabela 6. Przychodnie specjalistyczne – liczba świadczeń w latach 2019-2021	21
Tabela 7. Rehabilitacja – liczba świadczeń w latach 2019-2021	21
Tabela 8. Usługi stomatologiczne - liczba świadczeń w latach 2019-2021	21
Tabela 9. Liczba szczepień dla dzieci w latach 2019-2021	21
Tabela 10. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.	25
Tabela 11. Przestępstwa na terenie Miasta Zielonka	26
Tabela 12. Liczba osób pracujących w Mieście Zielonka w latach 2017-2021	40
Tabela 13. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Miasta Zielonka	47
Tabela 14. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej	51
Tabela 15. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	51
Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	52
Tabela 17. Stan bezrobocia rejestrowanego w Zielonce w latach 2017-2021	54
Tabela 18. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	57
Tabela 19. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	61
Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek	66
Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	71
Tabela 22. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	88
Tabela 23. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów.....	91
Tabela 24. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne	91
Tabela 25. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	92

Tabela 26. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy	97
Tabela 27. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów	99
Tabela 28. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie miasta bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	112
Tabela 29. Analiza ryzyka dla Miasta Zielonka	137
Tabela 30. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029	139

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta Zielonka w powiecie wołomińskim	11
--	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na 2021 rok	12
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2021 rok	14
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w mieście?	17
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?	22
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?	31
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	31
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	32
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2017-2021	43
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?	48
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w mieście?	49
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	55
Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	56
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?	58
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	59
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	63
Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii	65

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	67
Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	67
Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w mieście?	73
Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?	74
Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w mieście?	74
Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych?	75
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	77
Wykres 24. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	79
Wykres 25. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej	80
Wykres 26. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?	88

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005;
3. Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009;
4. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
5. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
6. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
8. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
9. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
10. Raport o stanie Miasta Zielonka na 2021 rok;
11. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
12. Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030;
13. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025;
14. Strategia Rozwoju Miasta Zielonka na lata 2022-2030;
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
16. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+;

17. Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011;
18. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/2143>;
2. <https://www.gov.pl>;
3. <https://mazowsze.szlaki.pttk.pl/118-pttk-mazowsze-warszawska-obwodnica-turystyczna>;
4. <https://wolomin.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych>;
5. <http://www.parpa.pl>;
6. https://zielonka.pl/strona-3356-wykaz_ngo.html.